

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Bul. Reg. Ferdinand (József főherceg-ut) 4. Telefon: 151. Szigonycim: Közlöny, Arad. Az Aradi Nyomda Vállalat tulajdona. Kiadása és rotációs nyomása. Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Eltérítési árak: Évente 1080, félévire 540, negyedévre 270, havonta 90 Lej. Külföldre havonta 50 Lej. Több. : Egyes szám 5 Lej. Vasárnap 6 Lej. (Bucurestiben 50 havi felár.) Hirdetések tarifa szerint. :.

XLVI. évfolyam, 90. szám * Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF * Szerda, 1931. április hó 22.

Hetven millió lejt törlesztett az állam az aradi Astra-gyárnak

Biztató jelek

Az új kormány programjának egyik leg-szokatigerőbb pontját foglalta szavakba Argetoianu pénzügyminiszter, amikor kiadta a jel-szót, hogy 48 órán belül minden aktát el kell intézni. Régi sérelme az ország polgár-ságának, hogy amidőn hivatalos helyen, főleg a minisztériumokban van elintézni valója, ak-kor a szóbanforgó ügy rendezését különféle okokra való hivatkozással, csak húzzák-ha-lasztják, sőt a sok bucaresti-i ut legtöbbször jelentékeny anyagi áldozatokkal is jár, amíg az érdekelt fél ügyét valahogy elintézik. Szinte félünk, hogy az új kormányprogramm nem is tudja, hogy mit ígér. De mindenesetre rokonszenves az, amit kilátásba helyez, csak legyen ereje az ígért megvalósításához.

Különféle kombinációk láttak napvilágot a kisebbségi államtitkárok kinevezésénél. Hogy mi az, ami megvalósul mindebből, az a közeli napokban dűlőre jut. Ennél a kérdésnél azonban nem szabad figyelmen kívül hagynia az új miniszterelnöknek egy igen fontos mo-mentumot: az ilyen államtitkároknak nemcsak lorga bizalmát kell bírniuk, hanem az illető kisebbségeket is. Hiába neveznek ki erre a nagyjelentőségű állásra olyan férfit, akit az illető népkisebbségek a maguk bizalmi em-berének nem tekintenek, mert ez csak örökös differenciákra adhatna okot. Ha tehát lorga komoly szándéka az, hogy kisebbségi állam-titkári állásokat létesít, akkor tanácskozással kell meghívnia a parlament valamennyi ki-sebbségi képviselő- és szenátortagjait.

A tartományi-igazgatók lemondása, amely bekövetkezett, bizonyára csak forma szerint történik, mert mi valóban őszintén sajnálunk, ha Bocu Sever bánati kormányzó megválna magas tiszttségétől. Bocu Sever karrierje in-nen indult el közülünk, alaposan ismeri ezt a területet, amelynek igazgatásával megbízták. A legtöbb számottevő emberhez személyes barátság fűzi, jól beszéli nyelvünket és a ki-sebbségekkel való érintkezésében mindig a megértő jóakarat és az igazságszeretet volt cselekedeteinek irányítója.

Csak helyeselhetjük az új kormány kése-delem nélküli reformterveinek azt az igen fon-tos pontját, amely a közalkalmazottak pontos fizetését vette tervbe. Nagyon jól tudjuk, hogy a tisztviselői karnak a legnagyobb ré-sze nem töképezésekből, hanem olyanokból áll, akik az állásuk után nyert havi fizetésük-ből élnek, sőt ebből fedezik le családtagjaik szükségleteit is. Ha az új kormány tökéletes munkát vár a tisztviselőktől, akkor ezidő sze-rint legfontosabb feladat valóban, hogy gyö-keres intézkedéssel valósítsa meg terveit, mely annak érdekében nyert megfogalmazást Argetoianu pénzügyminiszter szavaiban, hogy a tisztviselők pontosan kapják meg járandó-ságaikat. Záradékul pedig hadd álljanak itt lorga miniszterelnök szavai: „Szigoru ellen-őrzést fogunk gyakorolni és nem fogjuk tűrni, hogy drága közpénzeknek a pocsékolásával tegyék tönkre az országot. Szigoruan meg fogjuk büntetni mindazokat, akik visszaélnek az ország terhére, de meg fogjuk védeni min-denkiné a nehezen gyűjtött vagyonát. Bárki, aki azt hiszi, hogy munkásságával az ország közérdekét támogatja, a mi táborunkba tarto-zik”. Ha a fenti kormányelnöki szavak, mint hisszük, a kormány programjának gerincét jelentik, úgy lorgának valóban sikerülni fog megvalósítani az uralkodó óhaját, az ország népének kívánságát és az idő parancsszavát, amely számára az ország alkotó erőinek ösz-szeigóságát írja elő.

Döntő elhatározások a kisebbségi kérdésben

A miniszterelnök sürgősen rendezi a kisebbségi kérdést — Brandsch Rudolf kisebbségi alminiszter, dr. Bitay Arpád és Hans Otto Roth államtitkárok — Argetoianu, az erőskezű politikus — Szigoru rendszabályok

Bocu Sever kormányzó beadta lemondását

A szenzációkban bővelkedő politikai izgal-mak lassanként kezdenek lecsillanodni a fővá-rospan és az új kormány tagjai megkezdtek aktivitásukat az illetékes minisztériumokban. A felkavart belpolitika hullámai ugyan még nem simulnak le teljesen, azonban annyi megállapí-tható a mai jelentésekből, hogy látszólag ko-moly lépések történtek a nyugalom és konszo-lidáció érdekében. Ha a kormány tagjaiban ez a lendület, ez a felbuzdulás megtartja a tempót továbbra is, úgy bizonyos optimisztikus vára-kozással tekinthetünk a jövő elé. A mai esemé-nyekről egyébként a következő telefonjelenté-seket adta az Aradi Közlöny bucaresti-i tudó-sítója:

A lorga-kabinet miniszterei ma átvették tárcáik vezetését. A külügyminiszteri bársony-székekben mégis Ghica herceg foglal helyet, aki ma táviratilag értesítette lorga miniszterelnö-köt, hogy hajlandó átvenni a neki kijelölt mi-nisztériumot és még szombaton elhagyja Ró-

mát, úgy hogy legkésőbb vasárnap este már az országban legyen, ezzel szemben Camara-sescu, dacára a mindénoldalról történt inter-venciónak, ma végérvényesen kieltentette, hogy nem hajlandó miniszteri tárcát vállalni. Erre a miniszterelnök úgy határozott, hogy egyelőre nem is tölti be ezt a tárcát, hanem az ügyek vezetését maga veszi át. Lorga ezen el-határozása a politikai körökben, élénk feltű-nést keltett, a nemzeti-pártiak pedig megdöb-benéssel fogadták a hírt, mert félnek a választás eredményének rájuk nézve káros befolyá-sától.

A közoktatásügyi minisztérium államtit-kárának személyében változás történt, ameny-nyiben az új alminiszter Popescu Noc jelkészt lett, aki az egész minisztériumi ügyeket vezeti, mert lorga miniszterelnök több oldalról el van foglalva, úgy hogy ezt, az öt legjobban érdekelt és a neki legjobban találó tárcát nem vállal-hatja.

Kinevezték az új postavezérigazgatót

A kabinetváltozás természetesen több vezetőszemélyiség lemondását hozta meg. Így lemondott a postavezérigazgató: Andronescu, akit Otetelesanu váltott fel, ő volt egyébként a meteorológiai intézet eddigi vezetője és különösen csillagászati dolgokban igen nagy tekintélynek örvendő tudós. Az összes prefektusok állásai is veszélyben forognak. Hírek szerint a hivatalos közlöny csütörtöki száma már hozni fogja az új prefektusok névsorát.

A rezsimváltozás miatt összeérhetetlennek tartották helyzetüket az összes tartomány-igazga-tók is, akik kivétel nélkül mind benyújtották lemondásukat. A lemondók sorát Moldovan Valér er-délyi és Bocu Sever bánági kormányzók nyitották meg. Valamennyi lemondást a kormány elfogadta. Nem lehetetlen, hogy amennyiben lorgának sikerül megállapodásra lépnie a nemzeti-parasztpárttal, úgy a tartomány-igazgatók egyrésze állásában marad. A dolgok felett a holnapi minisztertanács dönt, amely többek között letárgyalja azt is, hogy föloszlassák-e a községi és megyei tanácsokat. Hírek szerint erre azonban nem fog sor kerülni, mert lorga veszélyesnek találja új választásokkal nyugtalanítani az ország lakosságának nyugalomát.

Az erőskezű Argetoianu rendet teremt

Argetoianu pénzügyminiszter, akiről köz-füldomás, hogy kidolgozott tervvel vette át minisztériumát, minden intézkedést megtett a hivatalok racionalizálására, amely avval kez-dődött, hogy az összes felesleges hivatalnoko-kat azonnal leépítette. Eltávolítja hivatalukból az összes napidíjasokat és mindazokat, akik-nek kinevezése nem szabályosan történt, vagy akik nem rendelkeznek az illető állás betölté-séhez szükséges megfelelő képzettséggel.

A pénzügyminiszteri osztályok ma ren-deletet kaptak ezen leépítések azonnali keresz-tülvitelére. Együttal szigoru rendeletet adott ki az erőskezű Argetoianu, hogy minden hiva-talnok reggel nyolckor írasszta: mellett kell, hogy álljon, az, aki elkésik, fegyelmi-bizottság elé kerül. Nyolc óra 15 peckor már írásban jelentés teendő az összes irodafőnököknek, hogy elkészített-e valamelyik hivatalnok. Ma-gánleveleknek az irodahelyiségekben megjelenni

szigoruan tilos, a minisztérium épületében csak délelőtt 11 órától 1 óráig jelenhetnek meg magánlevelek, akik minden kérelmüket, vagy panaszukat írásban kötelesek beadni, szóbeli intervenciókat nem vesznek figyelembe.

Utastotta az összes osztályfőnököket ar-ra is, hogy minden beérkező aktát, legkésőbb 48 óra leforgása alatt el kell intézniük.

Argetoianu ma további rendeleteket is adott ki, amely szerint a nyugdíjasok és álla-mi hivatalnokok illetményeit pontosan kell fizetni és ennek elmulasztásáért az egyes pénzügyi inspektorokat, továbbá pénzügyigaz-gatókat teszi felelőssé. Ma átnézte az adók behajtásának számadatait és a közeljövőben az összes pénzügyigazgatókat Bucurestibe ren-deli, hogy az ügyvezetésre személyesen utas-tást adjon.

Argetoianu ezen intézkedései feltűnést kel-tettek, de politikai körökben remélik, hogy az

erőskezői miniszternek sikerülni fog a közélet megtisztítani a visszaélések beteges tüneteitől.

Ma délután a prefektus kinevezések ügyében minisztertanácsot hívtak össze, azonban a minisztertanácsban kiderült, hogy a jelölések még nem történtek meg és így a prefektust

Iorga miniszterelnök rendezni kívánja a kisebbségi kérdést

A kisebbségi kormánybiztossági kérdésben ma döntő elhatározások történtek. Popp Ghitta volt nemzeti-parasztpárti alminiszter, aki a kisebbségi ügyek egyik legalaposabb ismerője és aki az európai kisebbségi helyzeteket hónapokig a külföldön tanulmányozta, Pacifseanu Zenodin államtitkárral hosszabb megbeszélést folytatott, majd Iorga elé terjesztették a mindkettőjük egyesített kisebbségi javaslatukat, amely hivatott arra, hogy a kisebbségek statutumát végre megállapítsa és rendezze. Hír szerint Iorga miniszterelnök kijelentette, hogy azt, amit a két és fél évi kormányzás alatt a nemzeti-parasztpárt elmulasztott, ő rövidesen, talán még május hónapban keresztülvizsi.

Ma kihallgatáson jelent meg a miniszterelnöknél Brandsch Rudolf németpárti vezető, országgyűlési képviselő, akit Iorga a kisebbségi alminiszterium vezetésére kért fel, amit Brandsch el is fogadott. Így a kisebbségi államtitkár nem dr. Bitay Árpád lesz, mint azt korábban emlegették, hanem Bitay dr. és Hans Ottó Roth németpárti képviselő csak államtitkárok lesznek.

A szászpart budapesti-i vezérő-bizottsága a délutáni gyűlésen ratifikálta Brandsch kinevezését.

A nemzeti-parasztpártot megdöbbenették a miniszterelnökségről kiszivárgott azon hírek, hogy Iorga az összes megyei és községi választmányokat azonnal fel akarja oszlatni, mert éppen ebben remélte a volt kormányzó-párt erősségét fenntartani a választások alatt. Iorga cme tervéről hivatalosan semmit sem tudnak, mindössze azt közlik, hogy a miniszterelnök felszólította a nemzeti-parasztpárt vezérő-bizottságát, hogy a kormánnyal szemben tanúsítandó magatartásukról már most nyilatkozzon.

Budapesti-i politikai körök indokolt érdeklődéssel tekintettek a nemzeti-parasztpárt ma délutáni végrehajtó bizottsági ülése elé. Az ezen hozott határozatoktól Iorga több in-

kinevezések egy későbbi időpontban történnék meg. Új nevek még nincsenek forgalomban, azonban arról beszélnek, hogy Temesvár, Arad, vagy Biharmegye prefektusává Savu Constantin, volt averescanus képviselő, aradi újságíró kerül, aki most a miniszterelnöki sajtóiroda főnöke.

tézkedése függött, különösen a prefektusok állása dolgában. A végrehajtó bizottsági ülés két óra hosszat tartott és azon Vaida Sándor dr. kivételével, a párt valamennyi nevesebb politikusa megjelent. Az ülés lezajlása után, a párt kommunikét tett közé, amely a következőképpen hangzott:

„A nemzeti-parasztpárt végrehajtó bizottsága foglalkozott Iorga kabinetjével szemben tanúsítandó magatartása ügyével és arra az álláspontra helyezkedik, hogy egyelőre biza-

„Az uralkodó bölcsen oldotta meg a gordiusi csomót”

Ha m a n g i u igazságügyminiszter hivatalbalépése alkalmával nyilatkozott és kijelentette, hogy személyét távol tartja a politika hullámaintól. Fontos reformtervek vannak és igyekszik helyrehozni a tárcája körül történt igazságtalanságokat.

A diktatura emlegetése még ma sem szűnt meg a fővárosban. Erre kíván reflektálni Iorga Miklós lapja, a Neamul Romanesc, amely leszögezi, hogy a miniszterelnök nyílt kijelentése szerint a diktaturára nincs semmi szükség. Ez a kijelentés semmi kétséget nem hagyhat maga után. A miniszterelnök — szögezi le

Iommal kíséri a kormány működését és a szükségadta rendeletek végrehajtását figyelemmel kíséri. A párt támogatása olyan mértékben és addig fog megnyilvánulni, amíg végleg nem ismerik fel a kormány programját, azután újabb álláspontot foglal el”.

Megállapítható, hogy a nemzeti-parasztpárt kategorikusan sem igent, sem nemet nem mondott. A párt megvárja, vajon a kormány az alkotmány keretein belül végzi kormányzati teendőit. Ezek után valószínű, sőt biztosra vehető a parlament összehívása, amely támogatni fogja a kormányt és rendelkezésére áll a legsürgősebb törvények megszavazásánál.

Az új kormány tagjai között nincs egyetértés abban a kérdésben, hogy a parlamentet ne oszlassák-e azonnal fel, vagy pedig, hogy a mostani parlament rendkívüli ülésszakokkal meghosszabbítva, az új választóreformot megszavaztassa. Ugyanis Manoilescu és Argetoianu azon a véleményen vannak, hogy nem szabad az új kormánynak kitennie magát annak, hogy a nemzeti-parasztpárt hátbatámadhassa erős parlamenti többségével. Iorga miniszterelnök azonban a mérsékeltbb irányzatot követi és így valószínű, hogy ez a parlament szavazza meg az új választási törvényt.

a lap — erélyesen kívánja a kormányzás gyepölőjét kezében tartani, de a diktatura eszéhez nem akar folyamodni.

Politikai körök megállapítják, hogy az uralkodó Iorga kormányának váratlan kinevezésével bölcsen oldotta meg a gordiusi csomót, hiszen eddig még egy párt sem nyilatkozott a kormány ellen és valamennyi kilátásba helyezte támogatását. Ezek szerint Iorga, amilyen látszólagosan átmeneti kormánnyal indult el, lassanként úgy megerősödött, hogy stabilabb alappal eddig még kevés kormány dicsekedhetett.

Boxoló primadonnák

Vitriol helyett knockauttal végeznek a hölgyek a „gaz csábítóval” — „A vasszüzek” európai körutrá indulnak.

Páris. A békebeli lovagiasság „gyengébb nem”-ként kezelte a nőket, udvarias elnézéssel tűrte, ha nőnemű lény gorombáskodott vele és egy férfinek sem esett fölt a becsületén, ha egy hölgy nyakon ütötte, esetleg megverte, anélkül, hogy az illető ur védekezett volna.

Ez a felhogás azonban manapság cseppet sem helytálló. A nők minden téren a nyomunkba léptek, kezdve az irodáktól, gyáraktól, az aviatikától, az ügyvédi és az orvosi praxistól, egészen a legdurvább fizikai erőmutatványokig. Lásd: birtokozó és boxoló hölgyeinket...

Nem a városi leteti mutatványos hölgyekre gondolunk most, akik félkézzel emelgetik az életük párját a levegőbe, hanem azokra a sport dámákra, akik rendszeres tréninggel edzik magukat nyilvános meccsekre, ahol is összemérik erőiket.

Azelőtt, ha két nő összetűzött, rendszerint a „kontyolás” követte a perpatvart, esetleg felkapták a seprőnyelet, avagy a sodrófát, ami épp a kezük ügyébe esett és — a lovagiasság szabályait mellőzve — folyt le a párviadal.

Hova lettek ezek a régi szép idők?

Babits Mihály utópisztikus új regényében arról ír, hogy a legközelebbi háborúkban már a nőket is besorozzák katonának. Egyáltalán nem látszik túlzottnak a jóvendülés.

Párisban nemrég nyílt meg egy női boxiskola. A növendékekből szabályszerű boxbajnoknőket nevelnek. A boxiskola jól ment és csakhamar maga után vont a konkurenciát. Elkerülhetetlennek látszott a versengés és mi sem természetesebb, hogy a legügyesebb öklű növendékek kiálltak egymás ellen. Az egyik nagy music hallban folyt le a döntő összecsapás, amelyen maga Dekobra is, a nők nagy barátja megjelent, hogy drukkoljon a kedvenc boxbajnoknőjének.

A hölgyek felálltak csatarendben, majd

kiválogatták a „sztárokat”, a legféltelmetesebb öklű kislányokat, akiket aztán a ringben egymásra szabadítottak. Az igazság kedvéért le kell szögezni, hogy hősiesen viselkedtek, ámbar közel se tudtak annyira tárgyilagossá lenni, mint például a férfi boxolók.

— Az asszonyok — állapította meg Dekobra — túlságosan ingerlékenyek, nyomban dühbe gurulnak, elfeledkeznek arról, hogy lehetőleg méltóságteljesen kell viselkedniük és inzultusnak minősítik a meccs közben kapott ütlegeteket.

Valóban így történt, az egyik termotes hölgy például szitkozódni kezdett, mert az ellenfele orron vágta, nyomban kinyitotta az ökleit és belemarkolt a riválisa hajába...

Alig tudták szétválasztani őket.

Egy idősebb s meglehetősen csunya asszonyosság pedig vitriollal fenyegetőzött, mert szerinte „nem igazságosan” győzték le.

Az ilyen régi és jól bevált fogymenetről, mint a vitriol, nehezen szoknak le a nők...

Hiába, hölgyeink konzervatívok...

— Mindamellet — jelentette ki a tréner — nincs messze az az idő, amikor a nők a rajtuk esett sérelmekért tettelegesen vesznek majd elégtételt, esetleg kihívják az illetőt párbajra, vagy ott nyomban a helyszínen knockautolják.

Biztató kilátások! Mindenesetre a gavaléroknek és a férjeknek kevesebb dolguk akad, — öngyúsága nem szalad hozzájuk, hogy „kérlek fiacskám vágd pofon azt a szemtelen frátert, aki folyton fixiroz” — hanem...

Még elgondolni is borzasztó!

Maguk lépnek a tolaakodó alak elé, villámcsapásokkal és öklükbe szorított kacsókkal és rá-rivallnak:

— Uram, ön gyalázatosan viselkedett! Fogja a névjegyet!

Es átadja, természetesen a pontos lakáscímmeel és telefonszámmal...

— Amely mellé — mondja a maliciózus Dekobra — ceruzával még külön feljegyzi a bosszuálló démon, hogy „kettő és négy között bátran jöhet, nincs otthon a férjem...”

Még csak annyit, hogy Párisban a színésznők is szívesen kultiválják ezt a férfias sportot, primadonnák, részint szeszélyből, másrészt pedig mert jó reklám nekik a sok újságikk, amit mostanában a boxoló nőkről összeírnak.

Hogy mivére van szükségük a színésznőknek erre a tréningre?... Tán ők maguk sem tudják, Carnerával semmiesetre sem fognak kiállni. Az egyik kis külvárosi színház művésznője azonban jó hasznát vette a boxtudományának. Az igazgatója ugyanis nem adta ki a gázsiját. Eleinte szép szóval kérte. Amikor látta, hogy hiába, nekiment és alaposan helybenhagyta... Azóta mindig pontosan megkapja a fizetését...

De a polgári házasság eddigi képét is alaposan felforgatja majd az új divat.

Próbáljon csak murizni a férj az elsőzött, avagy a kozmás leves miatt! Vagy merészelje sokalni a toaletti számlát!

Nem akarom az ördögöt a falra festeni, de gyakran fogunk találkozni kivert fogu, zuzott orru, felszemű, dagadt arcu férjekkel.

Most aztán két eset van:

Lesz aki bevallja és lesz aki tagadja...

Már mint azt, hogy ő húzta a rövidebbet a családi esetpaték során. Válooknak mindenesetre jó lesz. A férj elszalad az orvoshoz, lát-leletet vétet sérüléseiről és ha szerencséje van, olvasztják brutális hitvesétől.

Hogy valamicske haszna neki is legyen öngyúsága boxtudományából...

Egy amerikai tréner most van európai köruton boxolóiskolájával. Csupa csinos, filigrán teremtes.

Bájosak, naivak. Gügyögve beszélnek és szendén lesütik a szempillájukat, ha bókot duruzsol a fülükbe.

Kétértelmű vicceknél elpirulnak.

De próbálja csak valaki ne honorálni azt a kedélyes félóracsát, amit a társaságukban töltött.

Szabályos knockauttal taglózzák le és hagyják ott ájultan a parketten. A nagyvárosi argot „Vasszüzeknek” nevezte el őket.

KILÉNYI EDWARD hangversenye a Kulturpalotában

holnap, esütörtökön este 9 órakor.

világhírű zongoraművész Jegyek 40-160 Lejtis BLOCH papirkereskedésében.

Adósságot törlesztett az állam az aradi Astra-gyárnak

Nagyjelentőségű pénzügyi tranzakciók Bucurestiben — Kifizették a kölcsön esedékes részletét. Vigyázó László vezérigazgató nyilatkozata
370 millió lejt utaltak ki a nagyvállalatok számára

Két nagyjelentőségű pénzügyi tranzakció folyt le a mai napon Bucurestiben. Ma folyósították ugyanis az érdekelt francia bankok a nagy állami kölcsön esedékes részletét és ezzel egyidejűleg a nagyvállalatok részére az állammal szembeni követeléseik fedezésére szintén jelentős összeget utaltak ki. Ez az utóbbi pénzügyi tranzakció Aradon különösképpen azért érdekli, mert az aradi Astra-gyár is nagy összeggel szerepel az állami adósságok törlesztésében. Közel 70 millió lejt utaltak ki a gyár részére. A nagyfontosságú eseményről egyébként a következőket jelenti az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítója:

A francia bankok bucuresti-i megbízottja, L'anginier, ma felkereste a Banca Nationala kormányzóját és jegyzőkönyvbe diktálta, hogy a kölcsönfeltétel alapján, az esedékes hat milliárd nyolcszáznyolcvan millió háromszázharminchéromezer lejt értékű hitelleveleket, még a mai napon átveheti a Banca Nationala megbízottja, mire azonnal egy négytagú bizottságot delegáltak és az összeg átvétele a késő esti órákban megtörtént. Egyidejűleg a romániai magánvállalatok képviselői is megjelentek a Banca Nationala főintézeténél és felvették azt a 370 millió lejt, amelyet az állam tartozása fejében, a francia bankok a kölcsönösszeg terhére deponáltak. Az érdekelt vállalatok között van a Resita-művek, a lupényi bányák és az aradi Astra vagongyár is. Az aradi Astra-gyár részére 69 millió 900 ezer lejt utaltak ki.

Mit mond az Astra-gyár vezérigazgatója

A hír vétele után felkerestük Vigyázó Lászlót, az Astra-gyár vezérigazgatóját, aki munkatársunknak az alábbiakat jelentette ki:

— A romániai iparvállalatok legfőbbje már évek óta válságban van, amelynek közvetlen okozója a gazdasági krízis, de a nagyvállalatok, így az Astra vagongyár is, az államnak szállított hatalmas tételek késői inkasszálsát is katasztrófálisan érzik. Szinte hihetetlenül megbénította az üzemetek ezeknek a jelentős

összegeknek hiánya, mert a vállalatok semmiesetre sem vették számításba a szállításkor az állam késedelmes fizetését. Ennek a nyomasztó pénzühiánynak természetesen igen veszedelmes következményei voltak, többek között a tömeges munkáselbocsátások és hivatalnoki leépítések is ennek tudhatók be. Az összeg folyósításáról még nem értesültem és így csak az Aradi Közlöny híreire kell támaszkodnom. Mindenesetre örvendetes esemény, de inkább kellemetlenül, mint kellemesen lep meg, mert ez a közel hetven millió lejt elenyészően kevés ahhoz az összeghez, amivel az állam az Astra-vagongyárnak tartozik.

— Nagyobb összeget vártunk, de szerencsés megoldása volt a dolognak már az is, hogy az állam adósságait a kölcsöntnyújtó francia bankoknál leszámították, mert ez a megoldás hamarabb juttatott bennünket is pénzhez. Ha az állam a közel hétmilliárd lejből beruházásokat eszközöl, amire meg van minden reményünk, mert hiszen a kölcsönfeltétel egyik alapvető feltétele, akkor a ma küzdő vállalatok levegőhöz jutnak és hamarosan megindulhat egy egészséges vérkeringés.

A Gubacsi-uti álarcos postarablókat elítélte a budapesti törvényszék

5-5 évi fegyházzal sújtotta a rablókat a bíróság — Súlyos büntetés az orgazdának Az ügyész súlyosbírtásért felelősséget

Budapestről jelentik: A budapesti törvényszék ma ítélkezett a gubacsi-uti postarablók felett. Emlékezetes, hogy január 16-án a gubacsi-uti postahivatalba rossz ruhákba öltözött álarcos fiatalemberek hatoltak be, akik revolverrel sakkban tartották a postahivatal két tisztviselőjét és hamar összecsomagolták a hivatalban talált pénzes zsákokat. A mai tárgyalás során a vádlottak Mrazik János, Namesznyik Géza és Dávid József elmondották, hogy tettüket még december végén akarták megki-

sérelni, azonban akkor nem kísérte őket a szerencse. Az álarcot a posta előtt tették arcukra, elvágta a villanyvezetéseket és este 6 óra után lévő, teljes sötétben hajtották végre tettüket.

A postaszakok elemelése után a kerítések alatt a Duna felé vették utjukat, ahova egy zsák levelet bele is dobtak, utána pedig visszatértek és a zsákban talált pénzösszegeket hazavitték. Kiderült, hogy 10 ezer pengőt sikerült elrabolniuk, amelyet megosztottak. Később részt vettek a rablás kiderülése nyomán támadt csődületben és érdeklődéssel figyelték a fejleményeket. Amikor a feltevéseket hallották kedélyesen összenevettek. A tanú kihallgatások során Wagner Julia és Habzsi Mária postahivatali tisztviselőnk mindenben megerősítik a vádlottak vallomásait. Két órakor hirdette ki a törvényszék az ítéletet, amely mind a három tettest, valamint egy orgazdát súlyos büntetéssel sújtott.

téseit 5 esztendei fegyházban állapították meg.

Dávid Józsefet pedig 4 esztendei fegyházra ítélték. Hellsein Antal fogtechnikust pedig, mert hallgatási díj fejében 500 pengőt elfogadott 8 havi fogházbüntetéssel sújtották. A védők enyhítésért, az ügyész súlyosbírtásért felelősséget.

Meghalt Erdődy Tamás gróf, az utolsó magyar király bizalmasa

A gróf közvetítette annak idején IV. Károly különbékéjét — Minden vagyonát a közszegi tűzoltóságra hagyta

Köszlegéről jelentik: Erdődy Tamás gróf 44 esztendősen itt hirtelen elhunyt. A gróf neve különösen az utóbbi hónapokban vált ismeretessé, mert mint néhai IV. Károly szárnysegédje és belső bizalmasa emlékiratban írta meg az utolsó Habsburg magyar király tragédiáját és kettős sikertelen trónralépésének körülményeit. Ennek az emlékiratnak néhány részletét annak idején az Aradi Közlöny is ismertetette. Résztvett mind a két meghívult restaurációs kísérletben. Ő csempészte annak idején Sixtus páрмаi herceg leveleit Svájcba Franciaországba. Ő volt IV. Károly különbékéjének közvetítője.

1921 husvétján ő hozta haza autóján Ausztriából Magyarországra a tragikus sorsu uralkodót, amiért később az osztrák kormány kitiltotta az ország területéről. Most megjelent emlékiratai, amiket Szemere Pál bécsi újságíró társaságában írt meg, a vádlottak padjára kényszerítettek.

Ez az ügy azonban simán intéződött el és Erdődy Tamás gróf visszatért Szombathelyre. Tulajdonképpen csendőrnagy volt és általában elvonultan élt. A gróf utóbbi éveit a tűzoltóságnak szentelte és tekintélyes vagyonát a közszegi tűzoltóságra hagyta. Hirtelen elhunyt különösen legintimista körökben keltett nagy részvétet és megdöbbenést.

Olcsó nap a SIMAY-fürdőben!

Minden héten **pénteken**, úgy nőknek, mint férfiaknak **minden fürdő** (gőz-, kád-, vizgyógy) **csak 30 lejt**, II. osztályu kádfürdő **mindennap 30.— Lejt.**

Emlékezés Nemess Zsigmond életére

Nagy Sándor dr. a gyalulatlan lakoporsó előtt

beszél volt princípálisáról — Hogyan lett Nemess Zsigmond az aradi zsidó hitközség elnöke? — Onnaga jelölte magát képviselőnek és megválasztották — Találkozása gróf Tisza Istvánnal — Gróf Teleki és dr. Nemess cigarettája

Színes mozaikok az elhunyt életéből

Nemess Zsigmond dr. holtteste gyalulatlan koporsóban, öt gyertya pislogó fényében várja a temetési szertartást, lelke talán már az Ur ítélőszéke előtt van, de Nemess Zsigmond dr. lelke felett nincs mit itélkezni, makulátlan élete nyitott könyv volt. A szebbnél-szebb foliánsok ideálizmussal, élni szeretéssel, nemes gondolkodással teleírva.

Nemess Zsigmondot sokan ismerték Aradon, sokan voltak jó barátai, akik minden lépését ismerték, de ezek megelőzték őt az elmúlásban és ma már kevesen vannak olyanok, akik végig küzdöttek vele együtt, vagy vele szemben a nagy politikai harcokat. Nagy Sándor dr., aki mint fiatal ügyvédbojtár Nemess Zsigmond dr. ügyvédi irodájában kezdte pályafutását, beszélt nekünk az elhunytól. Ahogy Nagy Sándor dr. visszaidézni próbálja a múlt emlékeit, szinte látszik rajta, hogy nem úgy akar beszélni volt princípálisáról, mint ügyvédbojtár főnökéről, nem is úgy akar beszélni róla, mint a későbbben lelkéhez nőtt jóbarát, hanem úgy, mint akire büszke az ember.

— Két jellemvonása volt Nemess dr.-nak — kezdi mesélni Nagy Sándor dr. — a végtelen nagy szeretet embertársaival szemben, amely nemes szívének határtalan meleg kisugárzásából származott és a nagy műveltsége, amellyel mindenkit bámulatba ejtett.

— Soha senkit meg nem bántott, soha senki ellen agresszív nem lépett fel és talán megéreztek politikai ellenfelei is ezt rajta, mert viszont őt sem bántotta meg soha senki.

— Nemess Zsigmond dr. törhetetlen volt akkor, amikor valamit ki akart vinni. Szinte már-holnapra támadt egy gondolata és azt tűzön-vízen keresztül megvalósította, de mindig úgy, hogy avval mást meg ne bántson, hogy másnak személyét meg ne sértse.

Jelszó: műveltség, emberszeretet

— Egyszer eszébe jutott, hogy megválasztatja magát az aradi zsidó hitközség elnökévé. Mindenki mosolygott rajta, mert akkor a néhai Bing Vilmos volt az elnöki székben, akit mindenki szeretett, nagyrabecsült. De Nemess dr. nem volt az az ember, aki visszalépjen valamitől, amit egyszer már megkezdett. Sorra járta a hitközség embereit, beszélt, agítált és sikerült neki az, amit senki sem hitt volna el, megválasztották elnöknek. Mint elnök, fáradhatatlanul küzdött, hogy a hitközségbe is belenevelje két alapvető tulajdonságát, a műveltséget és az emberszeretetet. A hitközségben ellenzéke támadt, mert Nemess Zsigmond dr. nem sokat adott vallási dogmákra és ekkor feltette magában, hogy lemond és hiába jártak deputációk hozzá, hiába kérlelték, lemondott.

— Képviselőnek is saját maga jelölte magát. Szabadellvű volt és Tisza István gróf akkor teljhatalmu diktátora volt pártjának. Facset nagyközségnek Juhas, krassó-szörénymegyei nagybirtokos volt a hivatalos jelöltje. Tisza embere, Nemess Zsigmond dr. feltette magában, hogy kibuktatja Juhas, megjelent Facseten és megkezdte korteskedését. Saját magának korteskedett. Felkereste a román parasztokat, — tökéletesen beszélt románul — leült ebédelni, vacsorázni velük, megtanította őket, hogy a beteg lovakat miképpen kezeljék, a gyümölcsöket hol adják el, hogy hol lehet olcsó és tartós csizmát kapni és egy hónap alatt a hivatalos jelölttel szemben győztesként került ki. Még igazfalva magyar község is rá szavazott, azt hitték róla, hogy ellenzéki. Megválasztása után Budapesten megjelent a

Szabadellvűpárt klubjában, ahol Tisza István gróf nem akart szóba állni vele, de csakhamar felismerte Nemess dr.-ban a feltűnő nagy műveltséget és egy este magához hívatta.

— Te Nemess, — mondta gróf Tisza — úgy vagyok veled, mint az egyszerű ember, papot szerettem volna a fiamból csinálni és püspök lett belőle, mindent megbocsátok neked, csak arra figyelmeztetek, hogyha még egyszer kezdő politikus leszel, ne éppen az én jelöltemet buktasd ki.

Mint ügyvéd, nagyszerű kereskedőnek és utólréhetetlen krimináljának bizonyult. Arad régi kereskedői minden tanácsért hozzá fordultak. Meg is jegyezte egyszer: „Csodárainak kellett volna, hogy szülessék, nem ügyvédnek, talán többet kerestem volna a tanácsokkal.”

Mint tanácsadó a kereskedelmi életben, utólréhetetlen volt, de azért mint kereskedő, nem vált be. A milleniumi kiállításon oly módon akart keresni, hogy egy másik aradi urral együtt utazási vállalatot létesített. A vidéket akarta csoportosan szállítani Budapestre, Er-

re a vállalatra azonban súlyosan ráfizetett. Amikor hazajött Aradra és megint átvette irodájának vezetését, örömmel látta, hogy az irodája többet hajtott egy hónap alatt, mint amennyit a kiállításon egész évben keresni reménye volt. Megveregette Nagy Sándor dr. vállát:

— Na látod öcsém, az ember sok boldogságot csinál az életében, de mindig van egy kis józan esze is, koldulni mehetnék most, ha az ügyvédi irodámat is az ezeréves kiállításra vittem volna.

Nemess Zsigmond sodrott-cigarettái

A munkapárt egy társasvacsoráján gróf Teleki mellett ült. Tudott dolog, hogy soha nem szívott kész cigarettákat, mindig maga sodorta azokat és pedig purzicsánt hercegovinai dohányval keverve. Gróf Teleki meg is kérdezte, hogy miért nem szív kész cigarettákat, de Nemess dr. büszkén válaszolta, hogy az ő speciális keverékét a jövedék nem tudja megcsinálni. Talán megakart tréfálni gróf Teleki Nemess Zsigmondot, egy hét múlva kétszeresre emelték a purzicsán és hercegovinai dohányok árait. Nem szivta többet ezt a keveréket, mást talált ki, de soha sem árulta el, hogy most milyen minőségű dohányokat kever.

Gyalulatlan deszkakoporsóban fekszik most Nemess Zsigmond dr., elviszik körülötte, de emléke itt fog lebegni az aradiak között, akik úgy megszokták Nemess dr. alakját, hogy anélkül talán el sem tudták képzelni ezt a várost.

Az új belügyminiszter első intézkedésével a Kamatellenes Liga kolozsvári gyűlését tiltotta be

Nem sikerült a kormányválság zűrzavarában sem megtartani a kolozsvári gyűlést — Rendőrség szállta meg a liga helyiségét, míg több röpiratírójlesztőt őrizetbe vett a rendőrség

Kolozsvárról jelentik: Mint ismeretes, a Kamatellenes Liga erőteljes mozgalmat indított az egész országban, amelyre elmulasztották mindeddig a belügyminisztérium engedélyét megszerezni. Ezért a tartományi igazgatóságok külön figyelemmel is kísérték a Liga demagóg szervezkedését és legutóbb a Kolozsvárra összehívott gyűlésüket akadályozta meg a hatóságok energikus közbelépése.

Ez volt a helyzet a múlt héten, amikor még a Mironescu-kormány zsírálta az ország ügyeit. A lupisták azonban már szombat este

hét órakor értesültek arról, hogy Iorga és miniszter társai letették az esküt és bizva az új kormányban, kérték fel Vlad rendőrkvesztort, hogy eszközölje ki számukra a gyűlés engedélyezését. Az új kormány belügyminisztere azonban éjjel két órakor már táviratot küldött a rendőrkveszturára, amelyben a legerélyesebben betiltja a Kamatellenes Liga gyűlésének megtartását. Ennek a rendeletnek és nyilván a tartományi igazgatóság intézkedésének hatására, Vlad rendőrkvesztor nagyszámu rendőrcsapattal szállotta meg hajnalban a városba vezető utvonalakokat és a városba igyekvő parasztokat visszaparancsolta falukba.

A Kamatellenes Liga vezetőségében megdöbbenést keltett ez az intézkedés. Dr. Popov ügyvéd, az akció kolozsvári vezére az ügyészségen kísérelt meg intervenciót, azonban itt is sikertelenül. Ilyenformán a gyűlést nem tartották meg, érdeklődők hiányában, bár a szónokok a városban voltak. A rendőrség a Liga Hel-tai-uccai helyiségét is megszállta, azokat a fiatal embereket pedig, akik az uccán röpiratokat terjesztettek, elővezették a rendőrségre.

Bethlen István gróf nyilatkozata a magyarországi zsidókról

A numerus clausus elvesztette offenzív jellegét — „A zsidók jelentékeny szerepet játszottak Magyarország ujrafelépítésében és elvitathatatlan értékes művészeti és irodalmi tevékenységük is”

Budapestről jelentik: Bethlen István gróf ma rendkívül érdekes nyilatkozatot tett a newyorki Jewish Telegraph Agence elnöke Landau előtt a magyarországi zsidók helyzetéről.

A magyar zsidóság — mondotta a miniszterelnök — ugyanolyan viszonyok között él, mint a háború előtt. A bolsevista forradalomban vállalt nagy szereplésük miatt később antiszemitizmus hangulata lett divatos Magyarországon. Az utóbbi időkben azonban ez lényegesen

megenyhült. A numerus clausus ugyan ma is érvényben van, de elvesztette offenzív jellegét. Az egyetemi numerus clausus nem is kimondottan a zsidóság ellen irányul, hanem azt akarjuk elérni, hogy az ifjúság egyetemre önzölése csökkenjen. Mihelyt a jelenlegi gátló viszonyok megszűnnek, eltűnik a numerus clausus is.

A Magyarországot sem kímélő gazdasági válság a magyar zsidóságot is súlyosan érintette különösképpen azért, mert a kereskedő társadalom 40 százaléka zsidó. Elismerem, hogy a zsidók konstruktív elemek alkotnak az országban és jelentékeny szerepet játszottak az ország ujrafelépítésében. Elvitathatatlan az értékes művészeti és irodalmi tevékenységük is.

Az újszabású fűzők

1 egységű szabás-
ban kezdőnek

eltüntetik a gyomrot, ha-
sat, csipőt és kényelmes.

PILOZIRMA

Princess és gummifűzők

fűzőspeciálistánál ARAD,
Strada Eminescu No. 14.

Alfonz király nem irta alá a lemondásáról szóló okmányt

A spanyol forradalom történelmi jelentőségű szenzációja — A feledékenység esetleges következményei — Az új spanyol külügy-miniszter nyilatkozata a köztársaságnak Magyarországhoz való viszonyáról

Madridból jelentik: Csak most derült ki, hogy érdekes véletlen és feledékenység következtében, Alfonz, a lemondott spanyol király, a lemondásáról szóló okmányt tulajdonképpen nem is irta alá. Közvetlenül az elutazása előtt, amikor a lemondását ünnepélyesen kijelentette a republikánus pártvezérek előtt, már nagy sietség uralkodott a palotában. A lemondás feletti öröm oly erősen vette hatalmába a köztársasági vezéreket, hogy azok egyszerűen elfelejtették aláírni az uralkodóval a lemondási dekrétumot. Természetesen most Madridban vegyes érzelmekkel és sokféle kommentárral kísérik a feledékeny republikánusok magatartását és bizonyos fokig kútiós jelnek veszik a dolgot.

A királyi család utolsó tagja elhagyta Spanyolországot

Alexandre Leroux új spanyol külügyminiszter ma nyilatkozott egy budapesti újságnak és elmondotta, hogy Spanyolország új államformájában is feltétlenül megtartja az eddigi nemzetközi szerződéseit. *Magyarországgal külön barátsági szerződést ohajtának kötni.* Benn maradnak a népszövetségben és keresztül ohajtják vinni az általános leszerelést. Nem kívánnak Spanyolországban még csak közkatontát sem megtartani, de persze elsősorban a monarchisztikus tábornokokat csapják el. Cáfollja a titkos szerződésekre vonatkozó híreket amelyek arról tudnak, hogy bármely földközi tengeren levő konfliktus ügyében Spanyolország Olaszország mellé áll Franciaország ellen, viszont esetleges marokkói lázadás során Franciaországnak szabad átvonulást engednek. Végül bejelentette, hogy a spanyol kormány nem kicsinyes, az uralkodójával szemben. XIII. Alfonz szabadon elvihet mindent palotájából.

A spanyol királyi család utolsó tagja, *Mária Izabella* infánsnő ma elhagyta Spanyolországot. A köztársasági kormány engedélyt adott az infánsnőnek, hogy Madridban maradjon, ő azonban követni akarja a királyi családot. Elutazása előtt jelentette a belügyminiszternek, hogy a királyi család távozása óta a királyi palotából sok műkincs tűnt el.

A pénzügyi intézetek beszüntették kifizetéseiket

A köztársasági kormány be szándékszik vonni azokat a pénzeket, amelyek a monarchiára emlékeztetnek. A papírpénzeket forgalomban hagyják, csak köztársasági bélyegzővel látják el.

A spanyol tőkének külföldre való vándorlásának ügyében tartott ma ülést a pénzügyminiszterium. Több olyan pénzembert, akiknek folyószámlájuk az utóbbi időben erős csökkenést mutatott, kihallgattak. A pénzügyminiszter elhatározta, hogy szigorú intézkedéseket vezet be az ország pénzének kivándorlásának megakadályozására.

Barcelonából jelentik: Az utóbbi néhány nap alatt néhány pénzügyi intézetet úgy megrohan-

Elítéltek

egy férjgyilkos asszonyt

Alvó férjét több baltacsapással meggyilkolta.

Miskolcraól jelentik: A miskolci büntető-törvényszék három napi tárgyalás után ma délután hirdette ki ítéletét Kocsis Pálné és apja, G. Tóth Lajos gazdálkodó bűnügyében, akik gyilkosság, illetve gyilkossági kísérlet vádjával állottak bírák előtt. Kocsis Pálné múlt év decemberében alvó férjét több baltacsapással agyonütötte. A bíróság ítéletében szándékos emberölés büntette miatt 10 évi fegyházra és 10 évi jogvesztésre ítélte a férjgyilkos asszonyt. Apját, G. Tóth Lajost szándékos emberölés kísérlete címén mondta ki bűnösnek a bíróság, mert az elmúlt év ugyancsak december havában, közvetlenül a gyilkosság előtti napon forgópisztolyával agyon akarta löni vejét, Kocsis Pált, azonban a pisztoly csütörtököt mondott. Az apát másfél évi fegyházra ítélte. A bíróság mindkét elítéltnél a vizsgálati fogsággal 4-4 hónapot kitöltöttnek vett. Az elítelt férjgyilkos asszonynál enyhítő körülménynek vette a bíróság, hogy a meggyilkolt férj állandóan ütötte-verte családját és az asszony efeletti pikareszkedésben végzett vele.

tak a betétesek, hogy azok kénytelenek voltak a fizetést beszüntetni.

Londonból jelentik: XIII. Alfonz spanyol király ma délután 16 óra 39 perckor Miranda herceg kíséretében Doverbe érkezett és hajója az admirális rakpartján kötött ki. A királyt Mery del Val volt spanyol követ fogadta, majd a király és kísérete az expresszre szállt és hat órákor érkezett a londoni Victoria pályaudvarra. A perrenon több ezer főnyi közönség gyűlt össze, közöttük a londoni spanyol kolónia majdnem teljes számban. Amikor a király karakterisztikus arca megjelent a vasuti kocsik ablakában, a közönség harsány kiáltásba fogott:

Arad kereskedőire súlyos csapást jelentene a CFR-üzletvezetőség elhelyezése

Tiltakozó gyűlés az Ipar- és Kereskedelmi Kamarában — Erőszakkal akarják tönkretenni Arad iparát és kereskedelmét — Százhatvan tisztviselőcsalád bizonytalan sorsa

Ma este hét órákor tartotta az aradi Kereskedők Testülete rendkívüli közgyűlést. A közgyűlés legfontosabb tárgya volt a CFR. igazgatóságának Temesvárra helyezése. Domán Sándor elnök nyitotta meg az ülést, aki vázolta a helyzetet és leszögezte, hogy Arad városát erőszakkal tönkreteszik. Már néhány fontosabb hivatalt Temesvárra vittek és most az üzletvezetőséget is át akarják helyezni. Arad kereskedelmi életét súlyosan érintené az az áthelyezés, mert az üzletvezetőség távozásával százhatvan tisztviselőcsalád költözik el Aradról. Holländer Miksa szóval fel, aki egyetért Domán Sándor elnökkel, Flamm Miksa pedig erőlyes közbelépésre szólítja fel Arad kereskedőit. Ezután Szöllösi dr. olvassa fel azt a memorandumot, amelyet Arad kereskedői nevében az iparkamara intéz a minisztériumhoz. A memorandum többek között a következőket tartalmazza:

„Aradváros kereskedőit a legnagyobb aggodalom tölti el az üzletvezetőség áthelyezésének hírére. Érthetetlen előttünk az esetleges áthelyezés oka, annál is inkább, mert Arad sokkal intenzívebben kapcsolódik bele a forgalomba, mint Temesvár.”

A memorandum megemlíti, hogy Aradhoz nyolcszáz kilométeres vonal tartozik, amelyet Aradról lehet a legjobban adminisztrálni. Az üzletvezetőségnek Aradon száz milliót érő palotája van, amely abban az esetben, ha az igazgatóság Temesvárra költözködik, üresen marad, mert a város azt annak idején kifejezetten a vasut részére bocsájtotta díjmentesen. Az átköltözés a CFR-nek két és fél milliójába kerül, mely kiadás a mai viszonyok mellett nem volna rentabilis. Az áthelyezett tisztviselők kénytelenek lennének egyideig vagy vaggonban lakni, vagy pedig egy ideig az aradi lakást megtartani és mindennap Temesvárra járni hivatalba. Temesváron ugyanis az új hivatalok áthelyezésével lakásínség állt be. De helytelen az üzletvezetőség áthelyezése azért is, mert a haldokló aradi kereskedelmi élet ismét egy nagyszámu vásárló közönséget veszítene el.

A közgyűlés szükségesnek látta egy-egy távirat feladását Valcovici Victor közmunkaügyi és Manoilescu ipar- és kereskedelmi miniszternek, valamint Ionescu, a CFR. vezérigazgatójának. A távirat a következő:

„Aradváros kereskedői megrémülve attól a hírtől, amelyet az üzletvezetőség Temesvárra való helyezése keltett, kéri Nagyméltóságodat ennek a rendeletnek a visszavonására, mert az erősen sújtja a küzködő aradt kereskedelmet. Aradi Kereskedők Testülete: Domán Sándor elnök, s. k.”

A kereskedők elhatározták, hogy a holnapi nap folyamán egy kisebb deputáció keresi fel Dimitrescu prefektust, hogy az ő segítségét is igénybe vegyék ennél a súlyos, Arad kereskedőit olyan közelről érintő kérdésben. Az elnök azután felolvassa a jegyzőkönyv további részleteit. A kereskedők közül azt tanácsolta valaki, hogy szemben a jelenlegi részletvásárlási csoportokkal, létesítsenek Aradon egy készpénzfizető intézetet is, ahol a vásárló tekintettel arra, hogy készpénzben fizet, sok előnyhöz jut. A kérdést az egybegyűlt közgyűlés egyhangulag elejtette.

A közgyűlés befejezésekeppen Domán Sándor elnök közli az egybegyűltekkal, hogy a Kereskedői Testület új helyisége május harmadikán nyílik meg.

Az aradi mozik mai műsora

5, 7 és 9 órákor:
CENTRAL MOZGÓ: Premier, PÁRIZS GYERMEKE A franciák bálványa, Maurice Chevalier játssza és éneklí végig ezt a tipikusan párisi életképet. Alig van olyan jelenete a filmnek, ahol a világhírű művész ne szerepelne s e hatalmas teljesítménye nagyobb sikert biztosít neki, mint a „Királynő férje”-ben látott alakítása. (Kezddeskor az ajtók bezártnak.)
SELECT MOZGÓ: Premier, A PRÁGAI DIÁK, Hans Heinz Ewers műve nyomán készült hangos film-láték. Főszereplő: Conrad Veidt.
ELITE MOZGÓ: TIHKÁRNO KERESTETIK, Vigjáték, Janet Gaynorral a főszerepben.
CINE-STE MOZGÓ: 7 és 9 órákor. HUZD RA ROZI, Kacagató vigjáték. Főszerepben: Clara Bow.

H I R E K

Aradi sajtóper Budapesten

Az Ingatlan-forgalmi Bank rejtelméből —
Elégtétel egy sajtótámadás után.

A Budapesti megjelenő „Reggeli Újság” című hetilap múlt év szeptemberében az Aradi Ingatlan-forgalmi Bank ügyében, Löbl János információja alapján, támadó cikket tett közzé Stauber József, az Aradi Közlöny főszerkesztője ellen.

Stauber József a közlemény miatt rágalmazási pört indított a nevezett lap ellen a budapesti sajtóbírósa előtt. Most folyt le a tárgyalás Schadt tanácselnök vezetésével, melyen a pörbe fogott lap Endrei Ferenc hírlapíróát nevezte meg a cikk szerzője gyanánt. Endrei Ferenc a tárgyalás kezdetekor mely megbánással jelentette ki, hogy merőben alaptalan információnak esett áldozatul és arra kérte dr. Kemény Miklós ügyvédet, a felperes képviselőjét, hogy elégedjék meg egy bocsánatkérő nyilatkozattal. Dr. Kemény ezt az elégtételt elfogadta.

A budapesti lap tegnapi száma az alábbi nyilatkozatot közli:

Nyilatkozat

Alulírott Endrei Ferenc a „Reggeli Újság” 1930. szeptember 22-én megjelent számában egy cikket tettem közzé, amely miatt Stauber József főszerkesztő ur ellenem rágalmazás miatt sajtóperet indított.

Kijelentem, hogy ezt a cikket téves információk alapján írtam meg. Azóta meggyőződtem arról, hogy Stauber József ur az aradi Ingatlan-bank ügyében elejétől végig korrektül járt el. Őszintén sajnálom, hogy a cikket megírtam és ezért Stauber József urtól bocsánatot kérek.

Endrei Ferenc

— **METEOROLOGIAI JELENTÉS:** Nyugati légáramlással változókéony idő az eső szűnésével és némi hűsüléssel várható.

— **Comsa Gergely dr. aradi püspök a temesi községekben.** Comsa Gergely dr. aradi püspök egyházlátogatása során felkereste a temesi Omosnica községet is, ahol lelkes fogadtatásban volt része. A püspököt diadal-kapuvál várták és melegen ünnepelték. Dél előtt Istentisztelet volt, majd a püspök és a többi vendég Ilioviciu János görög keleti lelkész házába vonult, délből pedig a Nemzeti Házban bankett volt. A püspökkel együtt a községben tartózkodott Ciuhandu dr. püspöki helynök, Tiucra Patrik dr. temesvári főesperes, Bogdan Antal dr. volt megyei prefektus, Stana Simon aradi főesperes, Kiss Imre rei. lelkész, Stupariu dr. főszolgabíró, Aina Remus fratellai jegyző, Petcu megyei referens és még számosan. Délután a püspök Medvesen volt.

— **Aradváros és tisztviselőinek pere.** Aradváros tisztviselőinek a város ellen beadott perében holnap ítélik a Semmitőszék. A döntést az érdekelt felek érthető izgalommal várják, mert attól függ, hogy a város békés úton kiegyezik-e nyugdíjaival, vagy sem. Amint azt már annakidején megírtuk, a város vezetősége elvi határozatot akar evvel a perrel kiprovokálni, mert csak akkor tárgyalhat nyugodt lelkiismerettel a nyugdíjas alkalmazottaival, ha jogerős ítélet van az ügyben. Ez a pereskedés, ha esetleg pénzbe kerül is a városnak, azért szükséges, hogy a vezetőség igazolhassa a kérdés megoldásának szükségességét.

— **Amerikai gabona Európában.** New Yorkból jelentik: A Farm Board, vagyis gabonaelhelyezők szövetsége, a belföldi gabonafelesleget, a farmerek felségélyezési akciójának érdekében, a közeljövőben az európai piacra dobják. Ez a dumping addig fog tartani, amíg nem veszélyeztetni a belföldi árakat.

Hetenként legalább egyszer tisztítsa ki alaposan felet. Ha este 2—3 szem Artin órázót vesz be, reggel, anélkül, hogy gondolna rá, könnyű, kellemes bel-tisztulása lesz.

Az aradi népkonyhák megnyitását kérik a minisztériumtól

A munkanélküliek küldöttsége Dumitrescu

profektusnál és a munkaügyi felügyelőségénél — Csökkenfoni fogják a munkanélküliséget közmunkák beállításával. Nem engedélyezik a munkanélküliek gyűlését

A munkanélküliek nem elégedtek meg a város elutasításával, amellyel a népkonyhák további fenntartását megtagadta és ma a város megyei prefektusnál intervenáltak az ügyben. Dumitrescu Constantin prefektus a küldöttek panaszát meghallgatta, de semmit sem tehetett érdekében, mert amint mondta, a prefektusának semminemű alapja nincs a munkanélküliek segélyezésére és azt az összeget, amit az állam erre a célra a városnak adott, már rég elköltötték a népkonyhákra. Telefonon beszélgetést folytatott különben a prefektus Raicu Aurel dr. alpolgármesterrel, aki informálta a prefektust, hogy a város is minden alapot ki-merített és semmit sem tehetett a munkanélküliek ügyében.

Ezután átmentek a munkafelügyelőséghez, ahol az inspektor távolléte miatt Constantinescu irodafőnök fogadta a küldöttséget. A munkanélküliek előadták, hogy a rendőrségnél gyűlés megtartására kértek engedélyt, amely azt csak a munkafelügyelőség véleményezése után hajlandó megadni. A népkonyhák e hó-

nap tizenhétcadikán megszüntek és helyzetük immár tarthatatlan. Gyors intézkedés szükségességét hangsúlyozza a küldöttség, mert ha ez késik, úgy ők elláritanak magukról minden felelősséget. Constantinescu irodafőnök igyekezett megnyugtani a munkanélküliek küldöttségét. Kijelentette, hogy sürgősen intézkedni fog, hogy a minisztérium ismételt ki-utálja azt a pénzüsszeget, amely a népkonyhák fenntartására szükséges.

Kilátásba helyezte, hogy Aradon csökken-teni fogják a munkanélküliséget közmunkák beállításával. Constantinescu a küldöttség azon szavaira, hogy ők elláritanak magukról minden felelősséget, figyelmébe ajánlja a munkanélkülieknek, hogy bármilyen agitáció törté-nik, azt a közrend elleni merényletnek minősítik és az agitátorok a legsúlyosabb büntetés-ben részesülnek. A munkaügyi inspektorátus a gyűlés engedélyezését nem véleményezte. A küldöttség tagjai: Frant Péter, Braun Béla, David János, Szántó István, Barna János, Kiss Lajos, Sándor Olga, Maur Demeter, Kovács István.

Megkezdik a curtici-i-ut kikövezését

Arlejtések a Neptun-fürdő bérleteire

Ma bontotta fel Aradváros gazdasági hivatala a kürtösi-ut kikövezésére beérkezett pályázatokat. A munkálatokra három ajánlat érkezett be és pedig Rossi és Pellegrini, Tensing Róbert és Intreprimdea de Constructie si Industriala, mindhárom aradi cégek-től. A munkát az utóbbi cég nyerte el, 64 lej négyzetméterenkénti árajánlatával. A kürtösi-ut kikövezése ennek alapján már a közeli na-pokban megkezdődik.

Ugyanazok ma döntött a Neptun-fürdő bérleteire kiírt pályázatokra beérkezett ajánlatok felett is. A Neptun-fürdő vendéglőjére két ajánlatot kapott a város. Scheer Lajos-né 72.000 lejes ajánlatát fogadta el, Mogic Grigore ajánlatával szemben. A ruhatarra is ketten pályáztak. Velco János és Ferenczi Lajos. A bizottság az utóbbi 18.102 lejes ajánlatát találta előnyösebbnek, Valcoval szemben. A maniküri bérletet Szabó Erzsébet 200 lejes bérért kapta meg, Blagoi Gusztáv kevesebbet ajánlott. A borbélyműhelyre és a fényképező-terem bérleteire nem volt jelentkező, ezeket a pályázatokat legközelebb is-mét kiírja a gazdasági hivatal.

— **Dr. Vágvolgyi Lajos előadása a Wizo-ban.** Értékes előadással fejezte be a Wizo ez-idei előadássorozatát. Dr. Vágvolgyi La-jos főrabbi tartotta tegnap délután a nőle már megszokott szép és értékes előadását, mellyel egy órán keresztül kötötte le hallgatói figyel-mét. Az előadás a zsidó lélektan világából volt merítve. Régi héber irodalmi kuttók és modern etnográfiai munkák kapcsán boncolta a zsidó pszichét és főleg a sziv, a szellem és a képzelet körét, formáit fejtegette. Dr. Vág-völgyi főrabbi mélyenszántó előadását a nagyszámmal hallgatóság mindvégig feszült fi-gyelemmel kísérte és élénk tapsal honorálta.

— **Kuruzslás miatt letartóztatott gazdálkodó.** Bojea Vazul székási gazdálkodó kuruzslás miatt került az aradi ügyészség fogházába. Néhány hét-tel ezelőtt megjelent Bojea Costa Demeter Jaco-beni-i lakosnál, aki krónikus reumában szenvedett. A székácsi gazdálkodó a világháború alatt egy egészségügyi osztagnál teljesített szolgálatot, ezért vállalta, hogy a súlyos betegen fekvő embert injekciókkal kezelje. Néhány nap múlva Costa De-meter meghalt és így Bojea Vazul letartóztatásba került. A kuruzslással vádolt gazdálkodó védője: Lepa Valér dr. ma beadvánnyal fordult a vizsgáló-bíróhoz és kérte, hogy védenőit tízezer lej ellené-ben szabadlábra helyezze. A vizsgálóbíró helyt adott a kérelemnek és mielőtt a felajánlott összeg letétbe kerül, megtörténik Bojea Vazul szabadlá-bahelyezése.

— **Vaida Sándor volt belügyminiszter leányá-nak esküvője.** Ma folyt le fényes külsőségek között Vaida Sándor volt belügyminiszter leányának: Vaida Marianának és Nicu Gherman kolozsvári mérnöknek esküvője. A politikai eseményeknek tudható be, hogy az esküvőn nem vehettek részt a nemzeti-parasztpárt vezető személyiségei. Az eredeti tervek szerint Maniu Gyula volt a nász-nagy. Eljöttek viszont az esküvőre Popovici Mihály volt pénzügyminiszter, Dan Sever volt egészségügyi miniszter, Pop C. István kamarai elnök és dr. Boia Romulus szenátusi alelnök is. Az impozáns külsőségekben bővelkedő egyházi szertartás után, amelyen dr. Hossu Vazul püs-pök eskette össze az ifjú párt, fényes recepció és bankett volt, amely teljesen vidám hangulatban folyt le.

— **Rónai Nándorné öt évi fegyházzal sújtotta a budapesti Kuria.** Budapestről jelentik: A Kuria ma mondott ítéletet Rónai Nándorné budapesti uriaszony felett, aki több rendbeli csalás vétsége és büntette miatt ült a vádlottak padján. Rónai Nándorné fondorlatos módon többszáz ezer pengővel károsított meg igen sok budapesti kereskedőt. A két alsófoku tárgyalás iránt az uriasz-sony közismert személyisége folytán általános érdeklődés nyilvánult meg. Rónai Nándorné Hédy leányát ugyanis Schöber alkancellár fia vette fele-ségül, tehát rokonai vonatkozásaiban is előkelő urnót ért a törvényszék és a Tábla ítélete, amely 4 esztendő fegyházbüntetéssel sújtotta. A Kuria a szigorú ítéletet felemelte és 5 esztendő fegyház-büntetést szabott ki Rónai Nándornéra. Az uriasz-sonyot tehát jogerősen elítélték.

— **Eltemették Kálmán Arthurnét.** Lippáról je-lentik: Ma kedden délután 4 órakor nagy részvét mellett temették el Paulson Kálmán Arthurnét, a váratlanul elhunyt uriaszsony, ki Lippán és a környéken közismert és közszeretettel álló tagja volt a társadalmának. A temetésen, melyen az el-hunyt számos barátja és jóismerőse vett részt, Strauszmann Jakab lippai főrabbi mondott nagy-hatású gyászbeszédet.

— **Megvesztegetésért cített földhírtokos.** A ze-rindi csendőrségnek tudomására jutott, hogy Róth Miklós zerindi birtokos engedély nélkül fegyvert tart a lakásán. A csendőrök házkutatást tartottak, amelynek során — a vád szerint — Róth ezer lej-vel akarta megvesztegetni a járásőrmestert, aki látszólag ekogadta az összeget, de feljelentést tett megvesztegetője ellen. Az aradi törvényszék Ra-monteanu-tanácsa ma délelőtt állami közeg meg-vesztegetése címen vonta felelősségre a zerindi birtokost, aki tagadta a terhére rótt bűncselek-ményt és azzal védekezett, hogy ő kölcsönképpen adta az ezer lejt a járásőrmesternek. A bíróság nem fogadta el a védekezést és a zerindi birtokost 30 napi elzárásra ítélte. Róth Miklós az ítéletet megfellebbezte a temesvári ítéltábjához.

Huszonnyolc elszegényedett aradi kereskedő

kér támogatást az aradi Kereskedelmi Testülettől

Az aradi Kereskedelmi Testület minden esztendőben, május elsején, anyagi támogatásban részesíti az elszegényedett kereskedőket és a munka nélkül álló, vagy megrokkant kereskedelmi alkalmazottakat. Jellemző az általános elszegényedésre, hogy az aradi Kereskedők Testületének ez az önzetlen gesztusa milyen nagy visszhangra talált az idén. Huszonnyolc aradi kereskedő pályázta meg az aradi Kereskedelmi Testület pályázati hirdetményét. Csupa volt kiskereskedő és kereskedelmi alkalmazott. Valamennyien elnyomordottak, rokkantak, munkanélküliek és évek óta állástalanok.

Igen súlyos feladat a nyomoruságnak ebben a tivornyájában kiválasztani azokat, akiknek legnagyobb szükségük van arra, hogy pillanatnyilag segélyben részesüljenek, hiszen ma már ott tartunk, hogy a Kereskedelmi Testület szerény alapja, mely békében igen jelentékeny volt, a pénz leromlása által elértéktelenedett, most csak nagynehezen tudja teljesíteni hivatását. A háború után néhai Szabó Albert emlékeztetése létesült gyűjtésből és a család adományából egy 100.000 lejes alap áll rendelkezésre és ez képezi a pillanatnyi segélyek tulajdonképpeni forrását. A Kereskedelmi Testület május elsején fog dönteni a pályázat ügyében és határozatát a lapok útján fogja közölni az érdekeltekkel.

— **Románia—Magyarország kereskedelmi szerződésének meghosszabbítása.** A pénzügyminiszter körrendeletben értesítette az összes vámhivatalokat, hogy a Románia Magyarországgal kötött vámegyezményét, amely március 31-én lejárt, kölcsönös megállapodás alapján, június 30-ig meghosszabbították és ezért a Magyarországból származó áruk továbbra is minimális, vagy konvencionális vámtarifa alapján vámolandók el, akárcsak a többi, hasonló szerződéssel bíró államok áruja.

— **A bécsi munkanélküliek.** Bécsből jelentik: A munkanélküliek száma nagy mértékben növekedik. Április közepén a segélyezett munkanélküliek száma 277.706 volt.

— **Eltemették Horváth Jenőt, a Nemzeti Színház művészt.** Budapestről jelentik: Ma temették el Horváth Jenőt, a Nemzeti Színház művészt és főrendezőjét. A temetésen az összes pesti és néhány vidéki társulat is képviseltette magát. Az elhunytat Hevesi Sándor búcsúztatta. Horváth a Színházkadémia tanára is volt. A megüresedett tanári széket Góth Sándor tölti be.

— **Teozófiai előadás lesz szerdán, 22-én este fél 9 órakor a Szabadság-tér 18. sz. alatti egyesületi helyiségben.** Előadó: dr. Sauer Bernhard, Temesvár.

— **Nagyarányu sikkasztás a resicai adóhivatalban.** Resicai tudósítónk jelenti: A resicai adóhivatal főnöke a napokban nagyarányu sikkasztásnak jött nyomára. A főnök ugyanis, hogy a három hónap óta fizetés nélkül lévő tanítóknak és tisztviselőknek, nyugdíjasoknak részére szükséges összegeket előteremthesse, közegeit azzal az utasítással küldte ki vidékre, hogy az adóbehajtást fokozottabb erővel végezzék és az adóhatalmokat minden körülmények között hajtsák be. A tisztviselők eleget is tettek a kapott utasításnak, de közben kellemetlen felfedezést tettek. Kiderült ugyanis, hogy a legtöbb adófizető adóját már régebben beszedte és erről nyugtát is mutatott fel. A resicai adóhivatal főnöke megállapította, hogy ezeket az összegeket az adóhivatal egy tisztviselője tartotta meg magának és ilymódon kétszáz ezer lejellel károsította meg az államot. A vizsgálat megindult.

— **Már mindenki élénk érdeklődéssel várja a május 24-én megtartandó Wiza-bazárt,** amelyre a rendezőség nemcsak mulattató attrakciókról, de izletes ennivalókról, továbbá olcsó árakról és pontos kiszolgálásról is gondoskodik.

Hatalmas orkán dühöngött Aradon, Budapesten, Bécsben

Aradon a külvárosi pincéket előntötte a víz — Nagy károk Magyarországon és Ausztriában

Viharfelhők tornyosultak este 8 órakor Arad felett is, majd hirtelen nyári zápor szakadt le a sétából hazaigyekvőkre. A zivatar a Hegyalja felé vonult el, Aradon csak kisebb károkat okozott. A külvárosban vízzel telt meg sok pince és kémények beomlásáról is jelentés érkezett. A gyümölcsfákban kárt nem okozott a korai zápor.

Budapestről jelentik: Ma hatalmas orkán vonult el a magyar főváros felett, aminek következtében kisebb-nagyobb zavarok keletkeztek a villanyvilágításban és a közúti közlekedésben. A felhőszakadás este hat órakor kezdődött és kilenc óráig tartott. Azután a vihar dél felé húzódott és a Duna-Tisza között okozott nagyobb rombolást. Hódmezővásárhelyen a vihar folytán a villanyvilágítás egész éjjelen át szünetelt. A táviró és távbeszélő közlekedés több helyen megakadt.

Az esti órákban tizenhat esetben kellett a tüzoltókat kihívni, hogy a pincékben felgyűlemlett vizet kiszivattyúzzák. A villamosforgalom is több helyen szünetelt. Így például a kültelkeken, hol a vihar következtében a pálya lesüllyedt. A budai vidéken három helyen nagyobb kavicsokat hozott a víz a pályára.

Bécsből jelentik: Nagy vihar dühöngött ma délután, amely tizenhat órakor érte el a fővárost. Az orkán jelentékeny károkat okozott. Különösen a laizi vadaskertben pusztított. A tüzoltók segítségére több esetben szükség volt.

A düsseldorfi tömeggyilkos nem elmebeteg

Kürten Péter „intelligens, kedves ember” az elmeszakértő szerint — A düsseldorfi rém bünperének mai tárgyalása

Düsseldortból jelentik: A düsseldorfi tömeggyilkos mai tárgyalásán szakértői vélemények alapján Kürten Péter beszámíthatósága derült ki. Pszichiáter tanár a düsseldorfi idegintézet elmeosztályának igazgatója mondotta el elsőnek szakértői véleményét. Kijelentette, hogy nem tudott megállapítani Kürtennél elmezavart, nem tudott észrevenni olyan jeleket, amelyből megállapította volna, hogy a tömeggyilkosnak szervi agybaja lenne. Ellenkezőleg, fejlett önkritikával rendelkezik, kedélyállapotaiban sincsenek hirtelen lenyomott, vagy felbuzdult hangulatkepek. A gondolkodása se zavart. Kétségtelenül: szexuális ösztön következtében követte el szörnyű gyilkosságait, de elmebetegnek orvosi értelmezéssel még sem lehet minősíteni, sőt múlt elmezavar tényét sem látta fejtörögni.

Véleménye szerint nem fér kétség ahhoz, hogy lett volna lehetőség ösztöneinek megfékezéséhez, de az elmeállapotának zavartságára való hivatkozás tulajdonképpen csak híd volt az indoklásra, minden komolyabb tudományos alap nélkül. A gyilkolásra való kényszere nem látszott legyőzhetetlennek, azonban Kürten lelkiényszerét és ösztönét sem igyekezett lecsillapítani. Végül nagy derűség közepette bejelentette, hogy megfigyelése szerint Kürten intelligens, kedves ember, aki kellemes benyomást tud gyakorolni. Legfeljebb szadista hajlamokat tud megállapítani nála, — hangzott a végső konklúziója. Hasonló véleményt adott Raether elmeegógyintézet igazgatója és Fidler, az egyetem gyógyászati klinikájának igazgatója is. Kihallgatásuk után a bizonyítási eljárás befejezést nyer, holnap a véd és vádbeszédekre kerül a sor.

LEGUJABB

A halálraitélt tiszazugi méregkeverő ügyét tárgyalta a tábla

A bizonyítékok kiegészítését rendelte el — Felmentett vádlottak

Szólnokról jelentik: Az arzénpercek, melyek hosszú hónapokon keresztül az egész világsajtót is foglalkoztatták, ma egy újabb fordulathoz érkeztek. A szólnoki törvényszék, mint ismeretes, annakidején ötféle gyilkosság miatt kötél általi halálra ítélte Z. Takács Lajosnét. A Tábla ma tárgyalta a bűnügyet és kétórás tanácskozás után úgy határozott, hogy a halálraitélt méregkeverő

ügyét a bizonyítékok kiegészítése végett az igazságügyi orvosi tanácshoz tették át.

Ugyancsak ma tárgyalta a Tábla a 10 évi fegyházra ítélt Fazekas Mária bűnügyét és elrendelte újabb tanúk kihallgatását és az ítélt méregkeverő addig is szabadlábra helyezte. Egy harmadik, állítólagos méregkeverő, Bogdár Mária ügyében a Tábla az elsőfokú bíróság felmentő ítéletét jogerősen helybenhagyta.

— **Az Aradi Nyugdíjas Egyesület hivatalos közleménye.** Értesítjük egyesületünk t. választmányi tagjait, hogy folyó évi április hó 22-én, azaz szerdán este 6 órai kezdettel, egyesületünk irodájában rendkívüli választmányi ülést tartunk, amelyen a nyugdíjsérelmek revíziójára vonatkozó és az új kormányhoz felterjesztendő memorandumot fogjuk tárgyalni. Tekintettel a tárgysorozat fontosságára, kérjük a választmányi tagjait, hogy pontosan és teljes számban megjelenni szíveskedjenek.

— **Akinek a háta fáj, követi a tanácsot** s este olyan meleg fürdőt vesz, amilyent csak kibír, hogy az izmokat puhítsa és a bőr pórusait tágítsa s aztán a Sloan's Liniment-tel könnyen átitatott borogatást tesz a fájó részekre s így fekszik ágyba. Reggelre minden fájdalma elmúlik.

— **Rendőrségi hírek.** A rendőrség közli a háztulajdonosokkal, hogy miután a meleg idők beálltak, kötelesek házuk előtt a járdát minden reggel megmörtözni.

— **O Zerindi Egyetértés—NSC III. Szalonta, 3:0 (2:0).** Az eredmény az erőviszonyoknak teljesen megfelelő. Zerind kezd állandó fölény mellett, a 17. percben Szilágyi, 42. percben Dambrava, a második félidő 35. percében szintén Dambrava révén goalt ér el. A zerindi csapatban Dambrava, Weisz és Petrői (kapus) volt jó. Utóbbi bravúros védéssel nagy tetszést aratott. Dehelean bíró a mérkőzést mindkét csapat megelőzésére vezette.

— **Epe- és májbetegségeknél,** epekő és sárgaság eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűviz a hasi szervek működését élénkebb tevékenységre serkenti.

Montecarlo játékosai kalandorai

Egy herceg, aki elveszti a reábizott pénzt — Ha egy nyerésben levő hölgytől egy csinos, elegáns férfi kér kölcsön — Orosz mérnökök zseniális bank-fosztási terve — A sértett női hiúság bosszút áll — Aki nem tud belépőjegyhez jutni

Irtó: egy játékos

Hatodik közlemény

Ebben a pillanatban elkezdte a szerencsekerék és pont azon a számon állt meg, ahol az ezerfrankos feküdt. A kroupier 2000 frankkal toldotta meg a tétet:

— Természetesen elvettem a pénzt — mondta a kapitány — mert azt hittem, hogy kedvez a szerencse. A tél alatt azonban Fortuna szekere elfordult tőlem és rengeteget veszítettem. Az adminisztrációs személyzet és az összes kroupier nagyon jól ismernek. Régebben sok borralalót kaptak tőlem. Ma alig látogatom már a kaszinót, ki kerülöm ezeket a játékbárlangokat... Feleségem azonban már a kora reggeli órákban megjelenik. Minden egyes száma — kivéve egyet — elhelyezi tétjét, az öt frankot és a végén 100 frankért 180 frankot keresett. Kis szövőgyárunk van és ezzel valahogy elbírnak az életet.

— Előfordult már, hogy a kabalás szám is nyert?

— Igen, ez a szám azonban a Kismet!

Egy másik kaukázusi játékos szerencséséről egyik ügyvédismerősöm tartott előadást, aki közvetlenül az orosz forradalom kitörése előtt a törvényszéken védte a kaukázusit. Ez a játékos egy elegáns ur volt, aki nagy bizalmat élvezett a cári udvartól. Egy szép napon azzal bízták meg, hogy utazzon Párisba és ott egy ritka szépségű igazgyöngyösről vásároljon Alexandra Feodorovna cárné számára. Ismerősöm megkezdte az alkut az eladóval. Egy vasárnap Montecarloba utazott weekendezni és eljátszotta a rábizott pénzt. Miután egy ősrégi hercegi család sárga volt, II. Miklós cár megkegyelmeztet neki, azonban ott kellett hagynia szolgálatát s örökre eltávozott Oroszországból. Rokonai által rendelkezésére bocsátott szerény anyagiakkal ismét Montecarloba utazott. Játszott és veszített... Erre elhatározta, hogy öngyilkos lesz. Éppen végre akarta hajtani tettét, amikor a teremben az egyik játékasztalnál egy fiatal, csodaszép, nyúlós amerikai nőt pillantott meg, aki minden megfontolás nélkül rakosgatta az aranyakat az egyes számokra és mindig nyert. Az aranypénzeknek valóságos halmazata fektett már az asztalon. Mintegy 300.000 frankra rugott a nyerés. Az amerikai nő hirtelen félbeszakította a játékot, kizárta a helyét el az aranyakat és el akarta hagyni a kaszinó épületét. Előbb azonban kivette retiküljéből a pudert, kisminkelte magát, rendbe hozta aranyzőke fejét. Ekkor hirtelen mellé lépett a herceg és halkán így szólt:

Egy kölcsön története

— Bocsásson meg Miss, hogy zavarom! X. herceg vagyok! Örültség volt amit elkövettem, könyörgöm, tíz percre kölcsönözzön nekem ötezer frankot! Vissza fogom adni, mielőtt elhagynám ezt a termet.

Az amerikai nő végigmustrálta a herceget, aki igen csinos, elegáns férfi volt, aztán finoman ivelt mosollyal így szólt:

— A társadalmi érintkezésben nem szokásos, hogy ilyen kérésekkel ismeretlen embereket moleztáljunk. Miután azonban Ön egy csinos ember és nekem tetszik, így hát tíz percre átadom Önnek az ötezer frankot. Parancsoljon!...

És ezzel átadta az ötezer frankot.

A herceg betartotta a szavát. Nem érkezett meg ugyan tíz perm múlva, hanem csak egy félóra múlva, de végleg visszaadta az amerikai nőnek a kölcsönt és még 60.000 frankot keresett. Az amerikai hölgy tovább aztán nem reflektált a herceg ismeretére, kismerte rossz tulajdonságát, rájött arra az első pillanatban, hogy a herceg alakjában véve egy szénázós volt. Ez a felfedezés ké-

sőbb beigazolást nyert. Ugyanis egy nagy csalást leplezték le és kiderült, hogy ebben a hercegnek is része volt. Törvény elé állították, ahol több hónapos fogságra ítélték.

Barátainak akik Montecarloban laktak, tehát télen-nyáron a kaszinó közelében éltek, a következő legendás esetet mesélték el, amely 30 évvel ezelőtt Montecarloban játszódott le:

Az egyik montecarloi villában három szentpétervári mérnök lakott. Az egyik közülük egy csodaszép osztrák nővel élt közös háztartásban, akiről az a legenda járta, hogy Rudolf trónörökös barátnőjének, Vecsera Máriának közeli rokona. A mérnök kibérelte a villát és másik két társa alberti lakó volt. A férfiak igen jól megértették egymást, feltételezési jelenetekre soha nem került sor, mert mind a három mérnöknek csak egy ambíciója volt: szpengolni a bankot. Már minden

Sikerült a játékosok örökké sóvárgott vágya

A három mérnök el kezdett játszani a megadott szisztéma szerint. Az első éjszaka 800.000 frankot nyertek. A játékkaszinó vezetősége erre minden figyelmét a baloldalt lévő roulette-asztalra koncentrált, naponként változtatva a kroupiereket, de ez mit sem segített. A mérnök-részvénytársaság naponként óriási nyeréssel távozott. Talán sikerült volna tönkretenniük a kaszinót, ha az osztrák hölgy keresztül nem húzza számításukat. Karolina az egyik nizzai ékszerüzletben egy gyönyörű szép igazgyöngyösről látott és arra kérte barátját, hogy vegye azt meg. A mérnök visszautasította a kérést, mire Karolina másnap megjelent a játékkaszinó vezérigazgatóságánál és ezeket mondta:

— Ha kifizet most nekem 500.000 frankot, elárulom önnek a titkot, hogy a baloldalt lévő roulette-asztalon miért nem keres a kaszinó! Egyet azonban kikötök, hogy barátomnak semmi bántódása nem történhet. A vezérigazgató kifizette a hatalmas összeget, mire Karolina elbeszélte a nagy titkot. A játékkaszinó vezetősége egy specialmechanikust hozatott, aki egy éjszaka ellenőrizte a roulette-asztalt és megállapította, hogy annak csakugyan technikai hibái vannak. A hibát kijavították és a roulette-asztal ismét a helyére került.

Karolina visszatért barátjához, bocsánatot kért tőle, hogy teljesíthetetlen kérésekkel moleztálta. Erre a mérnök annyira meg volt hatva, hogy megvásárolta számára az igazgyöngyösről. A három mérnök pedig tovább játszott és elvesztette minden pénzét. Ekkor műszereikkel ismét ellenőrizték az asztalt és látták, hogy a hiba ki van javítva. Erre a mérnökök visszatértek Pétervárra, Karolina pedig 500.000 frank birtokában Bécsbe utazott.

Egyszer Montecarloba utaztam. Teljesen egyedül voltam. Tanulmányozni akartam a játékosokat. Belétem a kaszinóba. A foajéban lévő egyik diványon foglaltam helyet és nem vettem észre, hogy egy igen csinos, barna leány ül mellettem. A leány a legutolsó divat szerint öltözködött. Előkelő alakja volt. Fekete szeméből bizonyos nyugtalanság sugárzott és én úgy láttam, hogy a fiatal teremtes kitörni készül. Nem lehetett megállapítani, kokott-e, vagy pedig unió, akiről nagy veszteség ért. Kíváncsi sem volt a foajéban. A távolból édeskés ízű tangó-zene hallatszott. Meg akartam szólítani kedves szomszédnőmet, hogy megnyugtassam. Ő azonban csüggedt fejt fölemelte és halkán így szólt:

— Bocsásson meg uram! Nem tudná Ön nekem megmondani, hogyan juthatnék be a játéktérbe?

Szomszédnőm idegen akcentussal beszélt franciául. Én válaszoltam:

szisztémát kipróbáltak, azonban egy sem vált be. Az egyik napon tízezer frankot nyertek, de mindjárt másnap a dupláját veszítették el. Ekkor tudományos módszerhez folyamodtak. Matematikailag kiszámították a nyerési esélyeket és ennek már megvolt a maga hatása. Egy teljes hónapig játszottak tudományos alapon. Egyik nap, amikor otthon éppen asztalnál ültek, az egyik mérnök pezsgőt szolgáltatott föl, magasra emelte a poharat és így szólt:

— Nos, kedves barátaim, most már nemsokára szpengolni fogjuk a bankot! Üritsük poharunkat annak öröme, hogy hamarosan milliómosok leszünk. És te is, kedves Karolina! Most már csak tőlünk függ, hogy mikor akarunk milliómosok lenni. Megállapítottam, hogy az első roulette-asztal balra olyan nagyszertű tulajdonságokkal rendelkezik, hogy szeszélyességét ki lehet számítani.

— Az nagyon egyszerű! Felmutatja személyazonossági igazolványát, lefizet öt frankot és megkapja a belépőjegyet.

— Jaj, azt én nem tehetem meg... Nem vagyok még nagykorú, önálló uttlevelem sincs! Először vagyok Montecarloban! Ugy szeretnék játszani. Elég pénz van nálam, egy olyan ember számára akarok nyerni, akit meg kell mentenem! Egészen bizonyosan érzem, hogy nyerni fogok, ha a játékasztalhoz kerülök. De hogy juthatok egy belépőjegyhez? Nem adná kölcsön az Önét?...

Kihúztam zsebemből a belépőjegyet és éppen át akartam adni a leánynak, de ekkor eszembe jutott a szigorú előírás, amely szerint a belépőjegyet bárbe adni tilos és különben is a hölgyek egész más színű jegyet kapnak! Ezért így kiáltottam fel:

— Sajnálom, lehetetlen és értelmetlen is!

— Édes Istenem, hát akkor mit csináljak? Ezer frankom van és még tízezerre lenne szükségem! A születem még csak nem is sejtik, hogy itt vagyok! Ön úgy emlékeztet jó apámra, aki igen kedves ember. Gyűlöli a játékot és a játékosokat. De mi is lehet ebben olyan rossz?

Nagy gyermekszemével körülgörög-nézett rám.

— Látja — folytattam — ezzel a belépőjeggyel ön nem is engedik a játéktérbe és ha észreveszik, egyszer és mindenkorra eltűntek onnan. Inkább adja át az összeget annak, akinek számára pénzt akar nyerni, próbáljon ő személyesen szerencsét Montecarloban!

INGYEN KAPJA

• hó végéig

AZ ARADI KÖZLÖNY-T,

ha ma megrendeli.

Az előfizetést csak 1931 május 1-től az utolsó

Száműzött uralkodók idegen földön

Hol élnek a detronizált császárok és királyok? — A száműzött, élő európai uralkodók száma nyolcra emelkedett

Bécsből jelentik: XIII. Alionz spanyol király detronizálásával a száműzött európai uralkodók száma hétről nyolcra emelkedett. Ez a szám első pillanatra talán kicsinynek tetszik, ha arra gondolunk, hogy a háború után mennyi fejedelmet detronizáltak. Azóta azonban néhány trónját vesztett uralkodó meghalt és így ez a szám csökkent.

Idegen földön jelenleg a következő egykori uralkodók élnek:

II. Vilmos, Németország császára és Poroszország királya, aki jelenleg 72 éves és Hollandiában a doornik kastélyban lakik.

III. Frigyes Ágost, Szászország királya, aki 66 éves és sibylleorti kastélyban él.

Abdul Medzsid, Törökország szultánja, akit a török nemzetgyűlés 1922-ben választott

meg és akit Kemal pasa 1924-ben detronizált, most 63 éves és Nizzában él.

II. Manuel, Portugália királya, aki 1908-tól 1910-ig uralkodott és jelenleg feleségével, Augusta Viktoria hohenzollerni hercegnővel Angliában él, 42 éves.

I. Ferdinánd, Bulgária cárja, aki már 70 éves, 1918. óta, mióta fia javára lemondott trónjáról, Koburgba, Németországba vonult vissza.

II. György, Görögország királya, aki 41 éves, trónjának elvesztése óta feleségével, Erzsébet román hercegnővel Bucarestben él.

Mihály, Montenegro utolsó királya, Nikita unokája most 23 éves és San Remóban él.

Ha Alfonz spanyol király Angliában marad, úgy a száműzött uralkodók közül kettő Németországban, egy Franciaországban, kettő Angliában, egy Romániában, Olaszországban és Hollandiában él.

Színház — Irodalom — Művészet

Trimbitioni Felicia rekordot állított fel a kézenjárásban

Látogatás a kilencesztendős aradi gyermekművésznőnél — Felicia akrobata szeretne lenni. — A kis táncművész gyűlöli a kézimunkát

Harsány gyermekkacaj szolgáltat kísérőzenét a késő tavaszi napsugárhoz, amikor besengetünk Trimbitioni Traian ipartügyi felügyelő Dobó-uccai villájába. A formalitások után egy temperamentumos kis gyermekfej ki-váncsiskodik az ajtónyíláson; Trimbitioni Felicia a kis kilencesztendős gyermekművész, aki Pataki Veronika szombat esti előadásán csodálkozásba ejtette nézőközönségét. Felicia négy éve tornázik, egyes mozdulata mögött egy őszinte gyermeki megnyilatkozás van és nemcsak a „Felicia“-villában, de a szomszédságban is igen jól tudják, hogy a kis Felicia milyen nagyszerűen ért a szomorúságüzéshez, mert egyetlen ember sincs környezetében, aki a temperamentumos kis primadonna mozdulatainak láttán valami felvidítő hangulatot ne érezzen.

Felicia belép a szalonba. Jó gyermekhez illően bemutatkozik és egy kis kérés után két kézre áll és könnyedséggel sétál a szobában. Közben ilyeneket mond:

— A multkor este nem volt itthon az anyukám és én kézi-járási rekordot akartam föllátni. Föl is állítottam a rekordot, mert ötvenöt-ször jártam körül a szobát kézenállva.

Ez azonban még semmi! Nem ily szűk terület határolt Trimbitioni Felicia temperamentuma. A következő pillanatban szó nélkül leveti cipőjét és megkezdődik a komplikáltabb mozdulatok bemutatása. Valósággal hihetetlen, hogy ez a kisleány, aki mindössze négy esztendője tornázik, mit művel a testével. Utánzó emberek, aztán a világ legkedélyesebb hangján csevegni kezd:

— Nem nagyon foglalkozom komoly dolgokkal! Na de azért jó bizonyítványt hoztam haza!...

— Mi akarsz lenni Felicia, ha nagy leszel? Trimbitioni Felicia erre a váratlan kérdésre fölveti öntudatos kis fejét, aztán rövid gondolkodás után így válaszol:

— Hogy mi szeretnék lenni?...

Édesanyjára néz, de aztán önértetesen válaszol:

— Hát... táncosnő. De nem is táncosnő... Akrobata!

Még be sem fejezte a mondatot, már ismét a földön van. Lelkesen kacag, tetszik neki ez az egész szituáció, majd nyomban bemutatja, hogy mennyire predesztinált az akrobata-pályára.

Trimbitioni Felicia kora reggeltől késő estig különféle mozgásokon töri kis fejcskáját. És nem is ez a csodálatos ebben a gyermekben, hiszen ennek a kornak a jellegzetessége, hogy

a gyermeki temperamentum az örökös mozgásban nyer kielégülést. Trimbitioni Felicia mozgása nuanszírozott, kispórtolt testével a legaprólékosabb dolgokat is ki tudja fejteni. Van valami azonban, ami a kis Feliciát nem nagyon érdekli: a kézimunka.

A mosolygó arc kissé elkomorodik, amikor a kézimunkáról esik szó. Felicia azonban megindokolja kézimunka-iszonyát is:

— Nem szeretem, mert csak a kezem mozg. Ha meg tudnám tanulni, hogy a lábammal fogjam a horgolót, akkor még kézimunkázni is szeretnék.

* Ma fejezi be a Kölcsey Egyesület az Iparos Otthonban irodalomtörténeti sorozatát dr. Bertle Nándor előadásával a mai erdélyi magyar irodalomról. Az Anyák Iskolájában és a Kulturpalotában rendezett előadásával együtt a Kölcsey Egyesület novembertől máig 60 ingyenes előadással dolgozott nagy sikerrel az aradi társadalom köznevelődéséért. Múltán ezenfelül a szerény tagdíjakból a Kulturpalotában ingyen könyvekkel és folyóiratokkal is szolgál a Kölcsey Egyesület, méltán számít arra, hogy taglétszáma önkéntes jelentkezésből növekedni fog.

A közfisztviselők és nyugdíjasok ezentul pontosan kapják meg illetményeiket

Rendelet az aradi pénzügyigazgatósághoz — Az adóbevétel negyven százalékát vissza kell tartani a tisztviselők és nyugdíjasok fizetésére

A pénzügyminisztériumból ma egy rendelet érkezett az aradi pénzügyigazgatósághoz, amely utasítja az igazgatóságot, hogy a jövőben az adóbevétel negyven százalékát tartsa vissza tisztviselők és nyugdíjasok fizetésére.

Az adóhivatalok eddig ugyanis úgy cselekedtek, hogy az adónál beinkasszált összegeket a Banca Nationalának szolgáltatták be és csak külön ki-

utalás alapján kérhették vissza a pénzt a közfisztviselők és nyugdíjasok kifizetésére. Ez a rendszer okozta azt, hogy a tisztviselők nem kapták meg rendszeresen fizetésüket és hogy a nyugdíjasoknak néha hónapokig kellett várniuk szerény nyugdíjuk kifizetésére. Az új rendszernek valószínűleg meg lesz az a hatása, hogy mindezeket a ferdeségeket megszünteti.

Pénzhamisítóbándát leplezett le a lippai rendőrség

Hamis ezerleveseket akartak forgalomba hozni az országos vásáron.

Lippa. (Az Aradi Közlöny munkatársától.) Az utóbbi időben az országban egyre jobban elterjedt pénzhamisítások egyikét leplezte le minap a lippai rendőrség. Opris János lippai korcsmáros lakásán egészen primitív eszközökkel durva hamis ezerleveseket készített indigópapiros segítségével és a napokban lezajlott országos vásáron gondoskodott bűntársai segítségével — akiket különben a rendőrség szintén kézrekerített — arról is, hogy a hamisítványokat a gyanútlan parasztok között elhelyezze. A leleplezésnek körülményei szintén érdekesek, és a leleplezés ténye Munteanu rendőrkormányának, ennek a képzett rendőrtisztviselőnek köszönhető. Munteanu komisszár a vásár egyik délelőtti éjszaka teret letartóztatott egy csetenatéra lett fi-

gyelmes. Egy falusi paraszt korholta fiát amiért az ökrök árát Opris korcsmájában elkártyázta. A komisszár a civakodók csoportjához lépett és rögtön észrevette a nagy ezrescsomóban a hamis bankót. Közébe állították a rendőrségre a fiút, ahol kiderült, hogy Izidor Ioanescu hosszúszerű illetőségű. Munteanu keresztkérdéseire bevallotta, hogy a pénzt Opristól kapta azzal, hogy a vásáron igyekezzék elhelyezni. A komisszár azonnal kiszállt Opris lakására, ahol tüzetes házkutatás után rátalált a bankóprésre és nagyszámu hamis ezerlevesre. Mindkettőjüket letartóztatták, átadják őket az ügyészségnek, a rendőrség pedig annak a megállapításán fáradozik, hogy a szennázós pénzhamisítás számai nem e vezetnek tovább.

Uchtritz Amade Emilné grófné „Semiramis” című regénye

Az aradi származású írónő feltűnést keltő irodalmi munkája elhagyta a sajtót

Néhány nappal ezelőtt általános feltűnést keltett az az irodalmi munka, amely elhagyta a bécsi Amalthea Verlag-ot. A regény címe: „Semiramis”. Szerzője: Uchtritz Amade Emilné grófné. Ki ne ismerné az előkelő szerző nevét Aradon, hiszen évek hosszú során keresztül itt élt közöttünk, társadalmi életünknek oszlopos tagja volt, aki amellet, hogy a jótékonykodás minden vonatkozásában kivette részét, az irodalomnak is. Uchtritz Amade Emilné grófné magasrendű, főként gondolatok társaságában töltötte szabadidejét. Már mint Bánhidya Stefánia bárónő, rengeteget utazott, impresszióit szorgalmasan jegyezte és kedvenc témája volt az ókor, a Kelet, az a misztikum, amely a multat borítja.

A grófné az összeomlásig tartózkodott Aradon. A nagy vihar őt is elsodorta közülünk. A világháború alatt feltűnést keltő regényt írt, amely „Anta, az egyiptomi hercegnő” címet viselte. A napisajtó a legteljesebb elismerés hangján nyilatkozott grófné Uchtritz Amade Emilné irodalmi munkásságáról és a kritikusok egyhangúan állapították meg, hogy duzzadó tehetsége még sok szepet fog teremni az irodalom terén. Az Amalthea kiadásában megjelent regény ugyancsak az ókorban játszódik le. Semiramis, miként Cleopatra, a maga emberi és politikai beállítottságában, lenyűgöző regénytema. A hatalmas asszír birodalom lendületesen fejlődött és szinte mesébe illő eredményeket ért el Semiramis uralkodása alatt. Az ókor emberi megnyilatkozásainak részleteiben is precíz tükörképét adja Uchtritz Amade Emilné grófné regénye, aki 340 oldalra terjedő munkájában óriási perspektívával állítja be az asszír világbirodalom szörnyű tragédiáját.

* A „Lámpaláz” a Színházi Életben. A szezon legnagyobb operett sikerét, a „Lámpaláz” adja e heti darabnemekletül a Színházi Élet. Incze Sándor hetilapjának vezetői között e héten Pekár Gyula írta, aki azt sürgeti, hogy salzburgi mintára csináljanak Budapesten nyáron ünnepi játékokat. Dolly Klári és Dolly Csöpi válaszol „Miss 24 óráknak”, stb. stb. A Színházi Élet egyes példányainak ára 40 lej, negyedévi előfizetési díj 450 lej. Kiadóhivatal: Budapest, VI. Aradi-ucca 8.

Borzalmas öngyilkosság

A vonat kerekei levágták mindkét lábát

Borzalmas módon követett el öngyilkossági kísérletet egy nagyvárosi hentesmester különváltan élő felesége. A fiatal és szép asszony, aki előbb családi életében, később szerelmében csalódott, szombaton este 11 óra után, a kolozsvári gyorstehervonat elé vetette magát, amely mindkét lábát térdén felül lemetszette. A vonat vezetője észrevette ugyan a sínek között botorkáló nőt, azonnal ellengőzt adott, a vonat meg is állt, de a szerencsétlenség akkor már megtörtént. A borzalmasan összeroncsolt fiatal nőt azonnal be szállították a kórházba, ahol amputálták mindkét lábát.

Az éjszaka folyamán magához tért anynyira, hogy az öngyilkosság okáról felvilágosítást tudott adni. A fiatal asszony elmondta, hogy mióta különváltan él férjétől, súlyos nélkülözéseket kellett elszenvednie. Egy ízben már megmérgezte magát, azonban akkor nem sikerült az öngyilkossági kísérlet. A hatóságok megállapították, hogy a szerencsétlen asszony egy mérnökkel élt bizalmas viszonyban, aki anyagilag is támogatta. Bucsulevelet is találtak nála, amelyben arra kéri a hatóságokat, hogy leánynevének temessék el. Az öngyilkos asszony állapota annyira súlyos, hogy nagyon csekély remény van életbenmaradásához.

Háromszáz kilogramm szalonnát loptak egy aradi mészárosból

A rendőrség a tetteseket elfogta.

Néhány nappal ezelőtt Kruppa Károly aradi hentesmester feljelentést tett az aradi rendőrségen, hogy ismeretlen tettesek a Str. Costache Negri 5. szám alatti üzletéből már hosszabb idő óta mintegy háromszáz kilogramm szalonnát loptak el. A rendőrség bevezette a nyomozást, amelynek mára eredménye lett. Zevelcuta János detektív a mai napon előállította Andreicovici György nagyiratosi és Berzan János zerindi lakosokat. Ez utóbbi Kruppa segédje volt. Házkutatást tartottak náluk, de csak 36 kgr. szalonnát találtak meg. A vizsgálat tovább folyik annak megállapítására, hogy hová tették, vagy kinek adták el a hiányzó szalonnát.

AZ

UJSÁG

Utazási Irodája

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 43.

levélben is készséggel áll mindenkinek rendelkezésére teljesen díjtalanul.

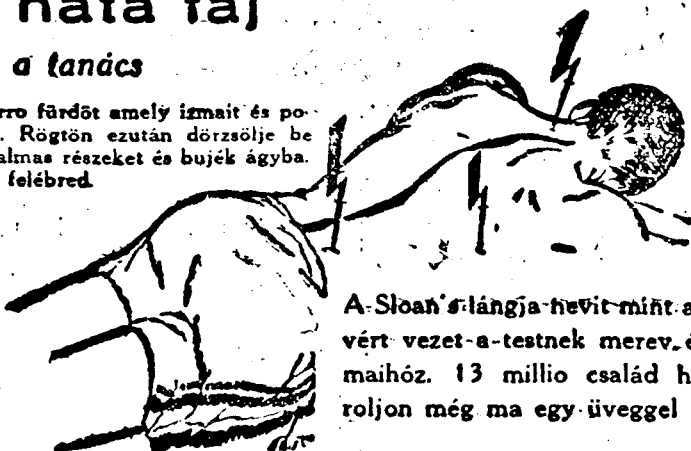
HA UTAZNI AKAR,

feltétlenül az Ujság Utazási Irodájához forduljon felvilágosításért. — Szakszerű válaszok, gyors és pontos elintézés.

Ha a háta fáj

— jól fog a tanács

Vegyen egy forró fűdőt amely izmait és porusait kitágítja. Rögtön ezután dörzsölje be gyengén a fájdalmas részeket és bujjék ágyba. Öröme lesz ha felébred.

A Sloan's-lángja-hevit-mint-a-napsugár-és-uj-vért-vezet-a-testnek-merev-és-fájdalmas-izmaihoz. 13 millió család használja. Vásároljon még ma egy üveggel 75.-Le-ért.

SLOAN'S LINIMENT

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A Temesvári Bank és Kereskedelmi R. T. üzletéve A múltévi osztalékot fizeti a bank.

Temesvár. Az intézet igazgatósága jóváhagyta az 1930. üzletév zárszámadásait. A mérleg elővitellel együtt 26,867.049 lej tiszta nyereséggel zárul a múlt évi 27,419.299 lejjel szemben, tehát az 1930. év kedvezőtlen gazdasági viszonyai dacára, csupán 500.000 lejjel marad mögötte az előző év eredményének. Tekintettel arra, hogy az elért tiszta nyereség kizárólag az intézet rendes, bankszerű működéséből ered és abban semmiféle rendkívüli nyereség nem számoltatott el, az intézet igazgatósága azt hiszi, hogy részvényeseinek érdekeit képviseli, amikor a közgyűlésnek a múltévi osztalék fenntartását javasolja.

Az igazgatóság tehát az április 10. 29-ére egybehívandó közgyűlés elé azt az indítványt terjeszti, hogy a tiszta nyereségből az 1930. üzletévre is, úgy mint az előző évben 70 lej bruttó, vagyis részvényenként 28 százalék osztalékot fizessen, ami 17 és félmillió lejt tesz ki, a rendes tartalékalapot 2,500.000 lejjel dotálja (az előző évben 2,500.000 lej), a nyugdíjalapnak 500.000 lejt juttasson (az előző évben 400.000 lej), az igazgatóság és tisztviselők remunerációjára 1,750.000 lejt használjon fel (az előző évben 2,500.000 lej), és az alapszabályszerű tantiémek levonása után fennmaradó 3,300.840 lej (az előző évben 3,164.432 lej) az 1931. üzletév számlájára vitessék elő.

Az intézet mérlegéből, amely ezidén is, a múlt évihez hasonló, áttekinthető összeállítás-

ban jelenik meg, kitűnik, hogy a bank, amely működését egész Ujromániára kiterjeszti, a lefolyt üzletévben ismét jelentős fejlődést ért el. A bank 1930. decemberében racionalizálási okokból beolvasztotta a Közgazdasági Bankot, amely eddig is érdekkörébe tartozott és mostani mérlegében az egyesített üzletet mutatja be. A bank kezelésére bízott idegen tőkék összege 697 millió lejre emelkedett. Ebből az összegből 577 millió lej esik betétekre és pedig 373 millió lej takarékbetétekre és 203 millió folyószámlabetétekre, míg a belföldi hitelezők összege 44.3 millió, a külföldi hitelezők összege pedig 75.8 millió lej.

A mérleg aktív oldalán a pénzkészletek, amelyek a Román Nemzeti Banknál és más pénzügyintézeteknél voltak elhelyezve, kerek számban 100 millió lejre rugnak az előző évi 75.7 millió lejjel szemben. A váltótárca összege 429 millió lej, ami az előző évvel szemben 77 millió lej összegű emelkedést mutat.

A bank, úgy mint eddig, a legteljesebb mértékben élvezi nagyrésztvényeseinek, nevezetesen: az Angol-Magyar Banknak Budapest, a Banca Moldova Bukarest és a Schoeller & Co. Zürich—wieni bankház támogatását. Az intézet az elmúlt üzletévben egyetlen esetben sem vette igénybe azokat a jelentékeny biztosított hiteleket, amelyek főrésztvényeseinél rendelkezésre állnak, ezek a hitelkeretek azonban nagymértékben megkönnyítették az intézet működési szabadságát.

Csak az állam részesedése nő, — a cukor ára nem változik

Az állam megszakitotta tárgyalásait Krausz Simonnal és a magyar-belga tőkeérdekeltségekkel — A szeszmonopóliumot bérbe vette egy nagyobb külföldi tőkecsoport

Bucurestiből jelentik: A szeszmonopól kérdése, jóllehet már elintézett ügynek tekinthető, mégis csak az ősszel lesz véglegesen periektuálva. A szeszmonopóliót egy nagyobb külföldi tőkecsoport veszi kezébe s megfelelő bankgaranciákat nyújt különböző ígéreteinek beváltására, melynél első helyen szerepel egy hosszabb lejáratú külföldi kölcsön biztosítása.

Ami az állami erdőkitermelési akciót illeti, úgy halljuk, hogy Krausz Simon és a román állam közötti tárgyalások megszakadtak. Állítólag Krauszék nem tudtak megfelelő bankgaranciát adni. Mindenesetre megállapítható, hogy a román állam a tárgyalások elől teljesen visszavonult s ezidőszent a magyar-angol-belga csoporttal sem tárgyal. Az állami erdők kitermelésének kérdése tehát továbbra is megmaradt súlyos és megoldhatatlannak látszó problémának, ami azt jelenti, hogy belátható időn belül az állam erről az oldalról aligha számíthat jövedelemre.

Végül szomorú számadással tartozunk a cukorrezsim kérdésében. Amint most kiderült, az állam addig folytatott egyezkedő tárgyalásokat a gyárak és a cukorrépatermelők között az árak leszállítása érdekében, mig nem sikerült elérnie, hogy ebből is csak neki legyen haszna. Értesülésünk szerint ugyanis a cukor ára ebben a szezonban már nem változik, ellenben az állam jövedelme kilogrammonként körülbelül 5 lejjel emelkedni fog. Ez azt jelenti, hogy a két felet végül mégis sikerült igényeik csökkentésére bírni, azonban ennek gyümölcset újra az állam aratja le, mely így akarja a kormányválság pillanatában ismét üres államkasszázt pénzzel kibélelni.

Állatvásár Temesváron. Lúfa i Cornel dr. polgármester ma Temesvárra utazott, hogy az ősszel megismétlődő állatmintavásár ügyében a kormányzóval tanácskozásokat folytasson.

SEMPERIT!

világmarka

Autógummi, kerékpárgummi, tenniszlabdák

elismerten kiváló minőségben.

Vezérképviselőt és bizományi irodát:

Hirschmann, Arad, Str. Gheorghe Lazar 17

Helyi képviselő: STEINER, Határ-ucca.

Akcio indult az agrárterületek további elaprózása ellen

Nincs túlterhelve és mégsem nyújt újabb hitelek fedezetét Románia mezőgazdasága — Hogyan néz ki a romániai földárak alakulása a világháború kitörésétől kezdve a mai napig?

Bucurestiből jelentik: Az utóbbi évek egyre súlyosbodó gazdasági problémái között az első helyet foglalja el a mezőgazdasági hitel kérdése, amelynek rendezését a mezőgazdasági termékek árainak, főképp azonban a földárak esése hátráltatta. A rendezést újabban megnehezíti az új kamattörvény is, amely a mezőgazdasági hitelezést még komplikáltabbá teszi. A nemzeti-parasztpárti kormány gazdasági programjának, amint ismeretes, sarkalatos pontját képezte a mezőgazdasági hitel kérdésének rendezése, amelyet a *Creditul Agricol Ipotecar al României* és a *Banca Agriculturii Românești* mezőgazdasági hitelintézetek létesítése által akart megoldani. A két agrárhitelintézet felállításáról szóló törvényt már ki is hirdették és a két intézet szervezési munkálatai is megkezdődtek.

Az agrárhitelek rendezése

A *Creditul Agricol*hoz a kormány a külföldi tőkésekkel egyetértőleg szakértőnek *Regardot*, a francia *Credit Agricole* kormányzóját hívta meg, míg az intézet kormányzójának kinevezése céljából a külföldi tőkésekkel egyetértőleg három személyből álló listát készített, amelyen *Gheorghe Crisan*, *I. Raducanu* és *I. Camarasescu* szerepelnek. A *Credit Agricole* működésének megkezdéséhez szükséges tőke is, a második monopolkölcsönből rendelkezés-

re áll és így a személyi kérdések megoldása után működését az intézet megkezdi.

A *Banca Agriculturii Românești*, amely a mezőgazdasági adósságok konvertálására alakult 650 millió lej alaptőkével, csak akkor kezdheti meg működését, ha az állam ezen összeget teljes egészében az intézet rendelkezésére bocsájthatja.

A most lezárt parlamenti ülészakban a törvényhozás a két agrárhitelintézet felállításán kívül megszavazta a mezőgazdasági zálogkölcsönszerződések szabályozására vonatkozó törvényt is. Az április 16-án kihirdetett törvény célja, hogy a mezőgazdasági záloghitel kérdését rendezze.

A pénzüstézetek kihitelezésének negyven százaléka agrárhitel

Ádigg is azonban, amíg az állami földhitelintézetek működésüket megkezdhetik, az ország pénzüstézetekre nehezedik az agrárhitel feladata. Közismert tény, hogy a mezőgazdaság számára a pénzüstézetek hitel nem volt elegendő még a rentabilis termeléshez szükséges beruházások eszközésére sem, ami többek között, egyik oka a mezőgazdasági termelés válságának, amellyel együtt járt a földárak rohamos esése és a föld eladósodása.

A földárak alakulása 1914-től 1931-ig

Az alábbi adatok mutatják a földárak fokozatos esését, amellyel párhuzamosan emelkedtek a földterhek ezekben az években:

szántóföld és kaszáló		legelő	
		forgalmi értéke ezer leiben	
kis és közép birt.	nagy birt.	kis és közép birt.	nagy birt.
1914 600 kor.	500 kor.	400 kor.	300 kor.
1918 2000 kor.	1500 kor.	1000 kor.	800 kor.
1921—23 60—70	50—60	45—48	40—45
1927 40—50	35—40	30—36	27—30
1928 45—60	35—50	35—45	30—38
1929 30—34	25—30	22—25	18—20
1930 20—25	15—20	15—20	12—15
1931 15—22	12—15	10—15	10—12

Minimumra csökkent az agrárhitelek fedezete

A háború előtt a hosszulejáratu földhitellel foglalkozó intézetek a föld becsértékének 50 százaléka erejéig folyósítottak hosszulejáratu amortizációs hiteleket. Ezen felül még bizonyos mértékben lehetséges volt rövidlejáratu váltóhitellel is megterhelni a földet. Mindezek ellenére átlagban

Erdély területén a föld értékének alig 15—20 százaléka erejéig volt eladósodva.

Az impériumváltást követő időkben a bankhitellel terhelt földek rentabilitása nem állt arányban a fizetett kamatokkal, amely körülmény bizonyos mértékig a föld további eladósodására vezetett. A pénzüstézetek a föld akkori becsértékének — átlagban — 40 százaléka erejéig folyósítottak váltóhiteleket, amelyeknek igen tekintélyes része későbbi időben, sőt ma is fennáll. 1923. óta a föld értékében közel 60 százalékos csökkenés következett be, a mi által a földre igénybevevő hitel addigi 40 százalékos aránya sok helyen 100 százalékra emelkedett, vagyis az eddigi 60 százalékos fedezettöbblet mindinkább összezsugorodott, sok helyen egészen a minimumra szállott le. Ez a körülmény a jelzáloghitellel foglalkozó intézeteket óvatosabb kihelyezési módszer alkalmazására készítette és a legtöbb pénzüstézet ma

újabb fedezeteket és biztosítékokat követel. A folyó évben bekövetkezett újabb árzuhanás azonban még így is aggodalomra ad okot, a mit növel az a körülmény, hogy a lemondott kormány a földreform revízióját vette tervbe. Ugyanis a közel 1 millió holdnyi új területelosztás a földár-baíssal erősítene.

Akcio az agrárterületek további elaprózása ellen

Az érdekelt pénzüstézetek körében tanácskozások folynak, hogy az új jelzálogintézetek, főképp, hogy a *Creditul Agricol* a földreform tervezet új etappejénél olyan irányu megoldásra törekedjen, hogy a felosztásra kerülő 1 millió holdnyi új területből 300—500 holdas modern mintagazdaságok létesüljenek és parcellázásokra, a föld további elaprózására lehetőleg ne kerüljön sor. Fontos ez abból a szempontból is, mert különben bekövetkezhet az a sajnálatos körülmény, hogy az ország egész agrárterülete a jelenlegi hitelkeretek mellett is 100 százalékig lesz megterhelve.

— Balta dr. temesvári polgármester új közigazgatási megbízatása. Balta Coriolan dr. temesvári főpolgármestert királyi dekrétummal a városok hitelintézetének igazgatósági tagjává nevezték ki.

— A Györök—Pankotai Villanyvilágítási R.-t. közgyűlése. A Györök—Pankotai Villanyvilágítási R.-t. április 19-én délelőtt 10 órakor tartotta meg rendes évi közgyűlését Pankotán. Székula bankigazgató elnökségével. A tárgysorozatban foglalt pontok megbeszélése után, a Molnár Jakab világot igazgató lemondása folytán megüresedett igazgatói állás betöltéséről döntött a közgyűlés. A részvényesek egyhangú lelkesedéssel Márton Sándor pankotai kereskedőt választották meg igazgatónak. Végül kimondotta a közgyűlés, hogy a villanyvilágítási díjakat ugyanolyan arányban szállítja le, mint az aradi villanytelep.

— Újabb magánegyezség Temesváron. Temesvárról jelentik: A Weisz Lipót kézműsármagykereskedés, amelynek tulajdonosa Baruch Salamon, fizetési magánegyezségi tárgyalásokat kezdett hitelezőivel. Tartozásai meghaladják a 12 millió lejt, amelynek 40 százaléka biztosításra ingatlanát ajánlja fel fedezetül hitelezőinek. Az egyezkedési tárgyalások megindultak a cég és a bankhitelezők között.

— A Perjámosi Villanytelep R.-t. közgyűlése. A Perjámosi Villanytelep R.-t. április 20-án tartotta meg rendes évi közgyűlését Perjámoson. A közgyűlés a tárgysorozat lefolytatása után igazgatóságot választott, amely a következőképpen alakult meg: Elnök: dr. Bárdosi Gyusztáv ügyvéd, szenátor; alelnök: Ciuglita Cornel; ügyvezető igazgató: Sincai György. Az igazgatóságban helyet foglalnak ezen kívül a bánáti nagybörzsökösök megbízottai is, akik a társaság hatáskörének kiterjesztését készítik elő a Bánát északi részére és a tervek szerint az egész terület a legrövidebb időn belül villamosításra kerül.

— Termő szőlő évi költségvetéséről. A Növényvédelem és Kertészet legújabb száma. Cikkeket közöl a bízke termesztéséről, a mézskénél használatáról, a gyümölcsösben, ismerteti a szőlőtörkölyt mint trágyát, virágoságyvak feltetését stb. A dusan illusztrált két szaklapból a Növényvédelem kiadóhivatala (Budapest, VIII. Rákóczi-ut 51. IV. emelet 5.) egy alkalommal díjtanul küld mutatványszámot.

A szerkesztésért felelősen

SALGO HENRIK

föld.

NYILTÉR.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Nyilatkozat

Vonatkozással arra, hogy az „Aradi Közlöny” folyó hó 18-iki számában a S. I. A. B. közgyűléséről írt cikkében azt közölte, hogy én a gurahonti-i cementgyár eladása mellett szót emeltem, kijelentem, hogy a cikk azon része téves információk alapult, mert én nem hogy ily értelemben nyilatkoztam volna, de egyáltalán a nevezett közgyűlésen fel sem szóltam.

Boros Jenő mérnök,
a cementgyár igazgatója

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik szeretett halottunk

Krizzsán István

temetésén résztvettek, koporsójára virágot helyeztek, részvétük kifejezésével mély bánatunkat enyhíteni igyekeztek, ugyancsak a temetésen résztvevő dalosoknak ezúton mondunk hálás köszönetet.

A gyászoló család.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lel. vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lel. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Lel. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Csak válaszbélveggel ellátott kérdézködéssre válaszolunk. Alánlatok jelzés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

HIRDETÉSEKET DÉLUTÁN 5 ÓRAIG VESZÜNK FEL.

ALKALMAZÁS.

ÜGYES mindenestől-író azonnali állást keres. Címeket az Aradi Közlöny kiadójába kérek. 1335

PERFEKTÜL varrni és szabni tudó felsőruha varrónő keresetlik háznál varrni. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1334

LAKÁS.

KERESEK KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szobát fürdőszoba használati központban, esetleg ellátással. Címeket ármegjelöléssel az Aradi Közlöny kiadójába kérek. 1333

KIADO a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Cím: Calea Banatului (v. Asztalos Sándor-u.) 3. 800

KIADO elegánsan butorozott szoba, fürdőszobával, előszobával a város központjában. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1171

HAROMSZOBAS, fürdőszobás lakást keresek a belvárosban. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1000

KÉTSZOBÁ, konyhás I-ső emeleti lakás, a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

EGYSZOBAS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

VÉTEL ÉS ELADÁS.

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban, rendkívül olcsón kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

ALT DEUTSCH ebéd 12.000 lej, Barokk ebéd 6000 lej, senoslon, tonet-székek, Biedermayer szalonok, brilliáns ékszerek, keleti és helyben készített ebéd és összekötő perzsák, kelim függöny, storeok, valencei tükör, zongorák, hegedűk, intarziás fotelok, török munkák, ezüst evőeszközök, kerti garnitúrák, íróasztalok, szalonok, könyvszekrények, rollis íróasztalok, vitrinek, dísz tárgyak, stb. stb. kaphatók: **Salgóné** bizományi üzletében Arad, Str. Horia (Széchenyi-u.) 1., Neuman-palota. 1000

TISZTA MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására kisebb tételben keresünk megvételre. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100

Szőlőkaró

7 sukko Ia minőségű, uradalmi termelésű, jutányos árban kapható:

Fülöp Adolf

fakereskedésben
Páncota, Jud. Arad.

ÜZLETEK.

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sarkánál ahol hosszú évtizedeken át nagy vendékkörrel rendelkező kelmestő és tisztítóüzlet volt azonnali kiadó Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

FŐTÉREN. a legforgalmasabb helyen nagy üzlethelyiség azonnali kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

FELHÍVÁS a zálogházat igénybe venni akaró közönséghez! A „Comisio” bizományi üzlet Arad, (Bul. Regele Ferdinand 21. sz.) összeköttetésbe lépett egy elsőrendű hat. eng. temesvári zálogházzal, előnyös feltételek és olcsó kamat mellett közvetíti a zálogba adni szándékozott tárgyakat. Havi kamat 2 (két) százalékos. Senkinek sem kell átutazni Temesvárra! Mi mindent elintézzünk! Aki zálogba akarja tenni ékszereit, arany-, ezüsttárgyait, szőnyegeit, varrógépet, írógépet, gramofont, ényképezőgépet stb. stb. forduljon hozzánk 24 óra alatt pénzhez jut! **„COMISIO”** bizományi üzlet Arad, Bul. Regele Ferdinand (József főherceg-ut) 21. szám.

INGATLAN.

AZ ELSŐ GUTTENBRUNNI TAKARÉK. PENZTÁR eladja a főtéren lévő egyemeletes, szilárd anyagból álló házat, mely alkalmas kereskedőnek, vagy hasonló célokra. Áránlatok zárt borítékban május 8-án délelőtt 10 órakor nyújtandók be a takarékpénztárnál. Határozati jogot fenntartja a takarékpénztár magának. 1331

Hirdessen a 46 éve fennálló „Aradi Közlöny”-ben

Temesvári Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság Timisoara

MEGHÍVÓ

a Temesvári Bank és Kereskedelmi Részvénytársaságnak 1931. évi április hó 29-én d. e. fél 12 órakor az intézet üléstermében tartandó

XXIV. rendes közgyűlésére.

Napirend:

1. Az Igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése és a zárszámadások előterjesztése
2. A tiszta nyereség felosztására vonatkozó határozathozatal és a felmentvény megadása.
3. A felügyelő-bizottság tiszteletdíjának megállapítása,
4. Az igazgatósági tagok megválasztása.
5. A felügyelő-bizottság megválasztása.
6. Esetleges alapszabályszerű indítványok.

Azon részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak az alapszabályok 22. §-a értelmében felkéretnek, hogy részvényeiket a szelvényekkel együtt legkésőbb 1931. évi április hó 25. napjáig az intézet pénztáránál letétbe helyezni szíveskedjenek. Minden 5 drb. részvény, 1 szavazatra jogosít.

VAGYON.

Merlegsámla 1930. december 31-én.

TEHER.

Készpénz és idegen pénzümek	47,006.684	44	Részvénytőke	62,500.000				
Avistakövetelések a Banca Nationala és más bankoknál	52,521.421	99,528.105	44	Tartalékalap	102,600.000			
Tárcaváltók:				Kétes követelések tartalékalapja	10,000.000		175,000.000	
leiben	354,005.737	80		Szana Zsigmond jubileumi tiszteviselői segélyalap			1,000.000	
külföldi értékben	75,022.140	429,027.877	30	Temesvári Bank és Kereskedelmi R. T és az érdekkörébe tartozó vállalatok alkalmazottainak nyugdíjgyűlése			6,455.000	
Előleg értékpapírokra		10,427.569	50	Betétek:				
Fix kamatozású állampapírok		8,245.957		a) Takarékbetétek	373.713.944	85		
Pénzügyi részvények		5,414.000		b) Folyószámlabetétek	202,900.890	88	576,614.835	73
Ipari és keresked. vállalatok részvényei		41,118.607		Visszelszámított váltók a Banca Nationalánál			38,160.432	
Szindikátusi részesedések		9,141.567	52	Hitelezők leiben			44,306.684	81
Adósságok:				Hitelezők külföldi értékben			75,837.203	
Fedezett adósságok bekebelezéssel	126,341.985	82		Deviza terminálhitelezők			5,483.054	
„kézizálog és rimessza-fedezettel	78,217.894			Átmeneti tételek			12,095.584	
Adósságok más bankszerű fedezettel	53,385.166			Szavatosságok	89,974.131			
Érdekkörünkbe tartozó vállalatok tartozásai	27,759.519			Beszédvények	29,915.313			
Rövid lejáratú és nyílt adósságok	54,459.615	39	340,184.129	Nyereség:				
Deviza termináladók			5,449.000	Áthozat 1929. évről	3,164.432	24		
Ingatlanok:				1930. évi tiszta nyereség	23,702.617	69	26,867.049	93
Intézeti palota Temesvárott	12,000.000							
Fióképületek és ingatlanok	1,303.029		13,303.029					
Lettár			1					
Szavatosságok	89,974.131							
Beszédvények	29,915.313							
			956,819.843				956,819.843	47

Timisoara, 1930. december 31.

Az igazgatóság:

Dr. Heller s. k. alelnök. Dr. Bán s. k. Dr. Coste s. k. Dr. Hajdu s. k. alelnök. Dr. Mayer-Gunthor s. k. Dr. Goldstein s. k. Dr. Beniczky s. k. Dr. Kálmán s. k. Dr. Olinermann s. k. Dr. Rosenzthal s. k. Dr. Goldstein s. k. Dr. Beniczky s. k. Dr. Kálmán s. k. Dr. Kun s. k. Dr. Dornheim s. k. Dr. Michelson s. k. Dr. Macsonyi s. k. Dr. Petrovici s. k. Dr. Preleuthner s. k. Dr. Lőwenbach s. k. Dr. Róna s. k.

Megvizsgálta és helyesnek találta

A felügyelő-bizottság:

Mateja s. k. Pfaldest. Bojan s. k. Bernstein s. k. Krayer s. k. Latter s. k. Lendvai s. k. Sándor s. k. Somló s. k.

Kedvezményes vizum és utazás **Künstler Vizumirodában** ARAD, Bulev. Reg. Maria 24.